

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор В. Горовий, д-р іст. наук, професор, заступник гендиректора НБУВ. *Редакційна колегія:* Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* Т. Гранчак, О. Ворошилов. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524–25–48, (044) 525–61–03. E-mail: siaz2014@ukr.net, www.nbuviap.gov.ua. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz2014@ukr.net**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

**№ 9
(9 лютого 2016 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	3
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	27
ВИКОНАВЧА ВЛАДА.....	46
ПОЛІТИКА	59
ЕКОНОМІКА	63
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	67

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Виступ Президента під час урочистої церемонії складання присяги співробітниками Управління спеціальних операцій Національного антикорупційного бюро України

Дорогі співробітники управління спеціальних операцій, шановні офіцери!

Сьогодні дуже важливий день, і не лише у зв'язку зі складанням вашої присяги – сьогодні ще один дуже важливий етап створення Національного антикорупційного бюро.

Лише два місяці тому детективи НАБУ зареєстрували в Єдиному реєстрі досудових розслідувань перші кримінальні правопорушення, а сьогодні вже розслідується понад 50 справ на загальну суму, що перевищує мільярд гривень.

Змінами до законодавства, якими було створено Національне антикорупційне бюро, були передані з усіх відомств саме до НАБУ найбільш принципові, важливі розслідування у справах корупції. Унікальна структура Бюро, де в одному органі сконцентровані оперативні працівники, аналітики, силові підрозділи й детективи, які об'єднують в собі всі необхідні функції для того, щоб рішуче продемонструвати і українському народові, і всьому світові ефективність української програми боротьби з корупцією. Вже за перші дні, перші тижні своєї роботи вони довели, що для НАБУ не існує ні закритих сфер, ані недоторканих осіб, ані широких зв'язків. Подивіться скільки зараз тут сконцентровано уваги України і світу! В цьому можна переконатися, поглянувши на кількість камер, які присутні на вашій присязі.

Країна, влада і я як Президент чекаємо від Національного антикорупційного бюро рішучої, безкомпромісної і ефективної роботи з викорінення корупції в Україні. Зі свого боку можу твердо гарантувати: політична воля, яка забезпечує ефективну діяльність Антикорупційного бюро, має продемонструвати повну політичну підтримку вашим зусиллям.

Маю наголосити, що ніхто в нашій країні не застрахований від того, щоб опинитися в полі зору вашої прискіпливої уваги. Жодні зв'язки не дадуть ані індульгенції, ані захисту.

Протягом дев'яти місяців до Національного антикорупційного бюро через відкритий конкурс було обрано 347 осіб серед тисяч, а може й десятків тисяч охочих. Держава створила всі необхідні умови: високе грошове забезпечення, добрий захист, добре озброєння. І БТР тут - це символ того, що ніхто не зупинить детективів Національного антикорупційного бюро і бійців підрозділів спеціальних операцій. Все, що необхідно, буде отримувати НАБУ для ефективного виконання своїх функцій.

Ще важливий елемент, НАБУ – це незалежний від роботи інших органів і визначає швидкість, таємність та ефективність дій працівників Бюро. До

структури Національного антикорупційного бюро, окрім інших, входить і Управління спеціальних операцій, на яке й покладено завдання щодо проведення спецзаходів із захоплення озброєних злочинців і забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та безпеки працівників НАБУ.

Найкращі працівники Служби безпеки України, з величезним досвідом, моральним духом і патріотизмом, відряджені до Антикорупційного бюро для виконання своїх функцій. Окрім тестування на знання законодавства всі кандидати успішно склали тести з фізичної підготовки. Як мене поінформували, у складі управління є майстри спорту з рукопашного бою, кікбоксингу, дзюдо і самбо, кульової стрільби та інших видів спорту.

Добро, я на цьому наголошую, має бути з кулаками, і силова складова аж ніяк не менш важлива за інші напрямки в роботі Бюро. Я переконаний, що всі ви, хто сьогодні склав урочисту присягу, готові до ефективного виконання покладених на вас завдань, як і інші працівники Бюро.

Навіть зараз, під час урочистої присяги, певна кількість співробітників підрозділу, за доповіддю керівника, перебуває на виконанні особливо важливих завдань.

Наголошую на тому, що зараз ви робите надзвичайно важливу для України справу! Ви маєте продемонструвати ефективність боротьби з корупцією. Держава, в свою чергу, робитиме все можливе для фінансового забезпечення роботи Бюро, для гідної оплати вашої праці. Я просив би пам'ятати, що в умовах війни, в умовах економічної кризи влада, платники податків віддають останнє для того, щоб ви мали можливість ефективно виконувати покладені на вас функції.

Переконаний, що успіх НАБУ у боротьбі з корупцією – це відправна точка успіху України на шляху до Євросоюзу, а в найближчій перспективі, уже через декілька місяців, до запровадження безвізового режиму з ЄС.

Бажаю вам успіхів у боротьбі з корупцією, з найбільшим злом, яке стримує наш рух вперед (*Офіційне інтернет-представництво президента України* (<http://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-pid-chas-urochistoyi-ceremoniyi-skladannya-36705>)). – 2016. – 9.02).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Ситуація та настрої в «ДНР/ЛНР» як аргумент для української політики

Поновлення українського суверенітету на окупованих територіях Донецької та Луганської областей названо Президентом України П. Порошенком першочерговим пріоритетом на поточний рік. У контексті цього завдання, оминаючи аналіз способів або засобів повернення Україні окупованої нині частини Донбасу, варто детально розглянути, що змінилося

на цих територіях за час окупації та чи здатне українське суспільство співіснувати з новими донбаськими реаліями в разі поновлення там українського суверенітету.

Для оцінки ситуації за лінією фронту слід нагадати, що із самого початку антиукраїнський рух на Донбасі розгортався під російськими прапорами й з гаслами приєднання регіону до Росії. З того часу в Донецьку й Луганську відбулися істотні зміни, які призвели до їх фактичного перетворення на російський анклав, який силою утримується на законній і визнаній світовим співтовариством території України, перебуваючи під тотальним контролем Росії.

Ключовою умовою контролю Москви над Луганськом і Донецьком є фактор кордону, повний контроль над яким у межах території «ДНР/ЛНР» встановлений Росією. Завдяки цьому країна-агресор має необмежені можливості впливу на ситуацію в окупованих нею районах – як для постачання солдатів і озброєння для армії, так і для вивезення до Росії демонтованих на Донбасі заводів. Саме тому виконання пункту мінських угод про повернення Україні контролю над кордоном Росія вважає останнім для виконання.

За останні місяці зусиллями російського військового керівництва на окупованій території створено особливий вид підрозділів регулярної російської армії, до якого вже малозастосовні визначення «незаконні збройні формування», «партизани», «ополченці» або «терористи». Озброєння, постачання, ПММ, навчання, оплата контрактів – усе це забезпечує Міністерство оборони і Генштаб РФ. Серед місцевого населення набір до армії здійснюється вже через військкомати у плановому порядку. Черговий призов на строкову службу заплановано на весну 2016 р., повідомляє прес-служба Головного управління розвідки Міністерства оборони України. «Через незадовільні умови служби в окупаційних військах загострюються проблеми з комплектуванням особового складу. З огляду на зменшення потоку російських найманців і збільшення числа військовослужбовців, які виявляють бажання розірвати контракт з російським командуванням, навесні 2016 р. на окупованих територіях Донбасу планується провести призов на строкову службу», – ідеться в повідомленні (<http://for-ua.com/article/1102997>).

Крім того, до збройних сил «ДНР» залучають добровольців на контрактній основі. «Військовослужбовцям-контрактникам» (рядовому складу) обіцяють щомісячну зарплату в розмірі до 20 тис. р. Враховуючи високий рівень безробіття на тимчасово окупованих територіях, подібне «працевлаштування» є досить привабливим для місцевих жителів (<http://donbass.ua/news/region/2015/10/22/dnrovcsy-objavili-prizyv-v-armiju-na-kontraktnoi-osnove-obeschajut-bolshie-dengi.html>).

Тим часом лідер «ДНР» О. Захарченко переконаний, що армія «республіки» готова до протистояння з будь-якими силами «завдяки рівню підготовки, технічній оснащеності та бойовому духу. Військам ДНР під силу не тільки воювати з армією України, а й протистояти практично будь-якій європейській армії. Я б навіть сказав інакше: мало хто у Європі здатний

протистояти нашим військам». Так запевняє О. Захарченко. При цьому він уточнив, що йдеться лише «про оборону рубежів ДНР» (<http://donbass.ua/news/region/2015/12/27/glavarja-dnr-zaharchenko-poneslo-on-uveren-chto-malo-kto-v-evrope-sposoben-protivostojat-ego-armii.html>).

Фінансування Кремлем «ДНР/ЛНР» відбувається через банки Південної Осетії, яка визнала «ДНР» у квітні 2015 р. Так званий республіканський банк «ДНР» відкрив рахунки в Національному банку Південної Осетії, який, у свою чергу, має коррахунок у Банку Москви, через який здійснюються всі фінансові операції між РФ і «ДНР» (http://www.dialog.ua/news/59527_1434319487).

Практично всіма питаннями розвитку економіки самопроголошених «ДНР/ЛНР» займається глава міжвідомчої комісії РФ з надання «гуманітарної» підтримки постраждалим територіям південно-східних районів Донецької та Луганської областей України С. Назаров. Профільні відомства російського уряду контролюють різні сфери економічного життя захоплених територій. Так, навесні 2015 р. Мінпраці РФ проводив моніторинг «виконання плану заходів забезпечення виплати пенсій та соціальних допомог» у «ДНР/ЛНР». У травні звіт про перевірку розглядався на комісії С. Назарова. Тоді ж комісія розглянула аналітичну записку Російського інституту стратегічних досліджень (РІСД) «Про соціально-економічну ситуацію на Донбасі», де, серед іншого, ідеться про «необхідність форсованого створення суверенної фінансово-банківської системи ДНР/ЛНР». «Необхідним засобом [...] могло б стати надання прикордонними регіонами РФ посередницьких послуг для налагодження зовнішньоторговельних зв'язків невизнаних республік із зарубіжними споживачами», – ідеться в рекомендаціях РІСД.

Більша частина поставок у самопроголошені «республіки», а також вивезення їхньої продукції за кордон узгоджуються з російським урядом. Зокрема, російські підприємці беруть участь в операціях з експорту вугілля, видобутого на шахтах «ЛНР/ДНР». Спостерігачі місії ОБСЄ, що перебувають на пропускних пунктах «Гуково» й «Донецьк» (Ростовська область), у своїх звітах фіксують вивезення вугілля самоскидами на територію Росії, починаючи з жовтня 2014 р. У середині травня 2015 р. «глава митної служби ЛНР» А. Карпак заявив, що обсяги вивезення вугілля з «ЛНР» у Росію перебувають у межах 3 тис. т на день. Поставками вугілля в Росію займається ТОВ «Углеснаб» із захопленого бойовиками м. Шахти. Керівником ТОВ «Углеснаб», зареєстрованого в лютому 2015 р., є С. Вельміцький, брат А. Вельміцького, экс-депутата законодавчих зборів Ростовської області. В один день з «Углеснабом» за тією ж юридичною адресою була зареєстрована компанія «Експортвугілля», яку також очолив С. Вельміцький. Невдовзі після реєстрації компаній на спеціалізованих сайтах вуглетрейдерів з'явилися численні оголошення «Експортвугілля» про продаж вугілля зі складу в м. Гуково (Ростовська область), який за 1,5 км від російсько-українського кордону та має автомобільне й залізничне сполучення з «ЛНР». У травні ж комісія С. Назарова за участі МЗС і РЗ розглядала питання про можливість

транспортування вугілля з окупованих бойовиками територій у російські порти Азово-Чорноморського басейну (http://zn.ua/UKRAINE/vsyu-ekonomiku-dnr-i-lnr-kontroliruet-rossiya-smi-179453_.html).

Заробітна плата, пенсії та соціальні виплати на окупованих територіях здійснюються в російських рублях. У кінці березня минулого року «глави республік» одночасно підписали «розпорядження» про початок регулярної виплати пенсій у довоєнних розмірах. Але, замість звичних гривень, пенсії почали видавати в рублях за курсом 1 до 2. «Валюта залежить від грошової маси, яка заходить в республіку. Ми побачили, що у нас є необхідна маса в рублях – і почали виплати. Можливо, будуть заходити долари у великому обсязі, тоді будемо платити долари», – відзначала «заступник міністра фінансів ДНР» О. Таран.

Нині на територіях «ДНР/ЛНР» проживають 2–2,5 млн осіб, з яких близько 1 млн осіб – пенсіонери, повідомляють джерела, близькі до «керівництва республік». Схожі дані наведені в доповідях РІСД, який готує для російського уряду аналітику щодо ситуації в Донбасі. «Зараз у Донбасі проживають приблизно 3 млн осіб, з яких більша частина – пенсіонери і соціально незахищені прошарки населення. Найбільш заможна і кваліфікована частина населення виїхала», – пишуть автори однієї з доповідей. Тож на пенсії та соціальні допомоги, які обидві «республіки» почали виплачувати різним категоріям населення з кінця травня 2015 р., потрібні досить істотні суми.

Українські експерти запевняють, що майже весь бюджет «ДНР/ЛНР» ґрунтується на так званій «гуманітарній допомозі» з Росії. Уряд РФ координує грошові потоки, що надходять на окуповані території Сходу України. Крім того, триває завезення готівкових рублів. Переведення окупованого Донбасу на російський рубль стало важливим кроком прив'язування цих територій до Росії. Виплати в рублях пенсій і зарплат бюджетникам паралельно з наповненням магазинів російською продукцією забезпечили додаткові доходи в бюджет РФ (<http://expres.ua/news/2016/01/18/169393-zhurnalisty-zyasuvaly-kreml-finansuyebovyovykiv-dnr-lnr>).

Офіційно Росія надає допомогу Донбасу, доставляючи продукти й необхідні матеріали гуманітарними конвоями. Останній російський «гумконвой», 48-й за рахунком, прибув на окуповані території Донбасу 24 грудня 2015 р. З лютого МНС Росії продовжить постачання «гуманітарної допомоги» для Донбасу. «На цей рік ця робота спланована. З урахуванням колон, які були в грудні, у Донецьку та Луганську області було доставлено достатньо гуманітарної допомоги. У лютому доставка гуманітарної допомоги триватиме, уже зараз іде формування чергової колони», – ідеться в повідомленні російського МНС. Російська сторона заявляє, що у 2016 р. планує постачати, зокрема, устаткування й техніку для рятувальників і пожежників, які працюють у Донецькій і Луганській областях (<http://www.radiosvoboda.org/content/news/27516903.html>).

Ще одна велика стаття витрат «ДНР/ЛНР», яка чи не повністю лежить на російських плечах, – витрати на енергоресурси. У лютому 2015 р. «Нафтогаз України» перекрив подачу газу в Донбас. Щоб не допустити газової блокади, «Газпром» почав поставки палива на території, підконтрольні «ДНР/ЛНР», через газовимірювальні станції «Прохорівка» (кордон Ростовської області і ЛНР) і «Платово» (кордон Ростовської області і ДНР). «Нафтогаз України» відмовився оплачувати цей газ. Однак, як показує досвід інших невизнаних «республік», «Газпром» може постачати газ і не отримуючи оплати. Більше 20 років не платить за газ Придністров'я. «Газпром» поставляє газ для Молдавії, але частина його йде в невизнану республіку. «Придністровський борг» Молдавії перед «Газпромом» перевищив 5,2 млрд дол.

Водночас, схоже, що росіян не цікавить економічне майбутнє окупованих територій, інакше б вони не демонтували найцінніші заводи та не перетягували їх до себе у країну. Як припускає доктор соціологічних наук, професор І. Рущенко, можливо, вони виходять з мудрої філософії такого змісту: «якщо захоплені землі повернуться назад в Україну, то нехай “хохли” цьому не радіють, а отримують розруху і безробіття (удар по противнику в стилі гібридних воєн). У разі ж, якщо анклав збережеться надовго, то Донбас точно ніколи вже не буде конкурентом промисловим об'єктам, що належать російським олігархам» (<http://hvylya.net/analytics/politics/kakaya-politika-ukrainyi-v-otnoshenii-okkupirovannyih-territoriy-yavlyaetsya-pravilnoy.html>).

Донецьк і Луганськ стверджують, що гроші на соціальні виплати з'явилися завдяки податковим зборам. Податкова система «республік» максимально проста. У «ЛНР» – від 3 до 8 % обороту залежно від виду діяльності, у «ДНР» бізнес може вибрати один з двох варіантів сплати податків: 20 % від чистого прибутку або 2 % від обороту. Ставка прибуткового податку для громадян встановлена на російському рівні – 13 % (http://www.dialog.ua/news/59527_1434319487).

Підприємці купують патент з фіксованою ставкою. У «ДНР» продавці на ринках зобов'язані платити 150 грн на місяць, таксисты – 170 грн, водії маршруток – 510 грн. Найбільший збір передбачено для власників невеликих шахт – 20 тис. грн. У «ЛНР» підприємці, які торгують продуктами харчування, зобов'язані щомісячно сплачувати 600 грн, продавці непродовольчих товарів і надання послуг – 300 грн на місяць.

Податки до бюджету «республік» платять лише ті підприємства й підприємці, які пройшли перереєстрацію. Наприклад, у п'ятому за чисельністю населення місті «ДНР» Харцизьку, за словами «мера» В. Ткачука, на середину 2015 р. документи на перереєстрацію не подало жодне з великих підприємств міста – Харцизький трубний завод (входить у «Метінвест» Р. Ахметова), Зуївська теплоелектростанція (входить у ДТЕК Р. Ахметова), завод сталевих кабелів «Силур» (належить одеському підприємцю В. Немировському), ливарний завод «Армліт-Донбас» (володіє член партії «Блок Ю. Тимошенко» Ф. Цимбалов). Без перереєстрації цих

підприємств податкові збори Харцизька не перевищуватимуть 0,5 млн грн (1 млн р.) на місяць.

Найбільший власник підприємств, що перебувають на території «ДНР/ЛНР», – СКМ Р. Ахметова – також наспішає перереєструвати свій бізнес. На території, непідконтрольній Україні, на підприємствах групи СКМ працює понад 70 тис. осіб. Підприємства групи виплачують заробітні плати на банківські картки, при цьому податки платять в Україну.

Водночас «влада ДНР» оголосила про націоналізацію кількох великих підприємств. На вулицях Донецька з'явилися рекламні щити «ДНР: усе тільки починається!». Це – рекламна кампанія з націоналізації бізнесу, що належав бізнесменам, осілим на українській стороні. Серед них шахта ім. Засядька, газотранспортна система, Старобешівська ТЕС, автовокзали, ринки і супермаркети торговельної мережі АТБ.

Соціально-економічне становище на території «ДНР/ЛНР» тим часом залишається непростим. Такий висновок можна зробити, проаналізувавши дані із сайту Центру зайнятості м. Горлівка, де оприлюднено список вакансій, а також зарплати, які в «республіці» готові платити людям різних професій (http://rcz-dnr.ru/assets/adds/vacansy/vacancy_20151214.pdf).

З 1940 виставлених вакансій найбільш високооплачуваними є військові посади (18 тис. р., або 6900 грн за курсом ЦРЛ «ДНР»), посади у сфері пожежної безпеки (близько 20 500 р., або 7800 грн), великі посади в медичній сфері (наприклад, головний державний санітарний лікар – 15 тис. р., або 5900 грн).

Крім того, порівняно високі зарплати обіцяють працівникам вугледобувних підприємств – підземним електрослюсарям 5-го розряду зі стажем роботи від трьох років обіцяють платити 15 тис. р., гірникам і прохідникам – 13 тис. р., або 5 тис. грн, головному геологу шахти в Донецьку – 10 200 р., або 4000 грн. Звичайним же шахтарям пропонують зарплату 7400 р., або 2800 грн.

Однак на більшості посад у «ДНР» рівень зарплати не перевищує 5 тис. р., або 2 тис. грн. Так, вихователям у Донецьку пропонують близько 3 тис. р., або 1000 грн на місяць. Педіатрам, офтальмологам, психіатрам також близько 3 тис. р.

Інженерам з повною вищою освітою пропонують зарплату в середньому близько 3500 р., або 1300 грн, інженерам-програмістам з вищою освітою – 2744 р. на місяць, водночас дворічник з повною середньою освітою може отримувати 3 тис. р.

Місцевий блогер Hueviebin1 про це пише так: «Зрозумів, що Росія і правда своїх не кидає! Зрозумів, що до людей нарешті прийшло те саме світле майбутнє, яким вони так марили. Наскільки я розумію, ці люди зараз дуже раді тому, що вони пішли з-під кованої п'яти київської хунти. Не зрозумів тільки одного: якщо прийшло світле проросійське майбутнє, яким вони так марили, то чому я вчора за день на всякі дрібниці витратив місячну зарплату донецького хірурга» (http://nr2.com.ua/blogs/RIA_new_region_ukraine/Kakie-seychas-realnye-

zarplaty-v-gorodah-DNR-113999.html).

Продовольчі проблеми «ЛНР» намагалися дослідити журналісти радіо «Свобода». Пройшовши торговими точками окупованого Луганська, вони з'ясували, що більшість продуктів у магазинах російського та білоруського виробництва, а українські практично зникли. Місцеві мешканці нарікають, що з прилавків зник ряд українських продуктів, наприклад сир, а те, що прийшло натомість – в основному російського виробництва, у жодне порівняння не йде з українським товаром. Крім того, в обласному центрі скаржаться на високі ціни і брак овочів. Але при цьому цукерки Roshen можна легко купити й ціна на цю продукцію мало відрізняється від вартості у вільній Україні – лише на 10–20 грн/кг (<http://www.radiosvoboda.org/media/video/27250250.html>).

За даними групи «Інформаційний опір», самопроголошена «влада ЛНР/ДНР» не виплачує заробітних плат шахтарям. «Заборгованість перед працівниками ДП “Шахтарськантрацит” становить близько 104 млн р., шахти “Вуглегірська” – 63 млн р., шахти “Зоря” (м. Сніжне) – близько 27 млн р.», – уточнили в ІО (<http://nv.ua/ukr/ukraine/events/samoprogolosheni-vladi-lnr-ne-platjat-zarplati-shahhtarjam-i-pozbavljajut-viplat-vchiteliv---is-91104.html>).

Крім того, на вимогу «ватажка ЛНР» І. Плотницького працівники закладів системи освіти змушені писати заяви на звільнення від 30 січня 2015 р. і про прийом на роботу від 6 січня 2016 р. «Цю вимогу мотивують необхідністю реорганізації системи освіти. У результаті таких дій вчителі залишаються без виплат коштів на оздоровлення, а їхній педагогічний стаж буде перервано», – додали у групі.

Про невиконання зарплати шахтарям «ДНР» ідеться й у статті Deutsche Welle (<http://www.dw.com/uk/реальність-днр-вимагаєш-борг-по-зарплаті-зрадник-і-провокатор/a-18989209>). За інформацією видання, тих гірників, які вимагають повернути борг, залякують і погрожують їм покаранням. Така ситуація склалася щонайменше на двох шахтах: «Холодна балка» та «Ясинівська глибока». Обидві належать до об'єднання «Макіїввугілля», яке нині підпорядковується «міністерству вугілля й енергетики ДНР». З переходом на російські рублі фактична зарплата працівників впала втричі, але і її не виплачують. «Якщо я раніше отримував 8–9 тис. грн, то тепер мені нараховують стільки ж, але в рублях, але й це до нас не доходить», – пояснює один з гірників.

Про страйк шахтарів «Холодної балки» з вимогою погашення заборгованості, що накопичилася з вересня, стало відомо лише завдяки соціальним мережам. Саме через них і була організована акція протесту. «Перша й друга зміни відмовилися працювати, а потім приїхали люди з “міністерства держбезпеки ДНР” чи ще звідкись, пригрозили, і третя зміна приступила до роботи», – розповів на умовах анонімності один із шахтарів.

Згодом у «міністерстві вугілля й енергетики ДНР» усе ж таки визнали, що страйк мав місце, що заборгованість із зарплати справді існує, а «шахтарям доводиться тугіше затягувати паски», але водночас організаторів страйку назвали «засланими провокаторами» й пригрозили: «Точиться війна,

а тому жодного саботажу допускати не можна, і він може бути розцінений як зрадництво», – наголошується в заяві, опублікованій на сайті «міністерства». Крім того, у заяві також вказується, що «ініціаторів встановлено й ведеться слідство».

Натомість у «ДНР» анонсували видачу «паспортів» місцевого зразка жителям, які досягли 16-річного віку, людям, які втратили свій український паспорт, а також тим, кому необхідно вклеїти фотографію в український паспорт при досягненні 25 або 45 років. Про це заявив «глава ДНР» О. Захарченко 22 січня, під час презентації «документа, що посвідчує особу», зразка самопроголошеної «республіки». Чи буде отримання «паспорта ДНР» обов'язковим і вилучатиметься український паспорт при отриманні республіканського, він не уточнив.

На презентації О. Захарченко також пояснив, чому «керівництво республіки» вирішило почати випускати власні «паспорти». «Це вимушений захід, оскільки Україна має наміри міняти свої паспорти на біометричні. Цим Київ намагається нас, як жителів ДНР, позбавити будь-яких документів. Тому всі жителі республіки будуть забезпечені паспортами ДНР» (Горловський медиа-портал (<http://www.0624.com.ua/home/politics/13255-zaharchenko-rasskazal-kto-poluchit-pasporta-dnr>)).

О. Захарченко повідомив, що за «паспортами ДНР» можна буде потрапити в Росію, перетинаючи кордон України з РФ у пропускних пунктах, підконтрольних бойовикам.

Варто зазначити, що в сусідній «ЛНР» власні «паспорти» видаються з початку літа 2015 р. Влада «республіки» неодноразово заявляла, що з їхніми «паспортами» також можна перетинати кордон з РФ, проте справді при проходженні митного контролю російські прикордонники вимагають пред'являти українські паспорти.

У «ДНР» початок видачі власних «паспортів» анонсували не раз. Уперше «керівництво республіки» заявило про такі плани восени 2014 р. На початку 2015 р. «глава парламенту ДНР» А. Пургін заявляв, що, замість паперових паспортів, видаватимуться пластикові картки.

Навесні «глава ДНР» О. Захарченко говорив, що влада почне друкувати паспорти тоді, коли буде впевнена, що «республіку» визнають інші країни. «Паспорти повинні бути не просто видані, а й визнані. Витрачати бездумно народні гроші не можна», – зазначив він.

Про це ж О. Захарченко говорив у листопаді 2015 р. «Надрукувати паспорти – це тиждень часу. Витрачати мільйони грошей на папірець ДНР недоцільно. Так, у Луганську є паспорт, але він ніде не проходить, а гроші витрачені. Ми паспорти не надрукували, але зарплату бюджетникам підвищили», – сказав «глава республіки» (Горловський медиа-портал (<http://www.0624.com.ua/home/politics/13255-zaharchenko-rasskazal-kto-poluchit-pasporta-dnr>)).

Крім того, на підконтрольних бойовикам територіях періодично ходять чутки про те, що Росія планує видавати жителям свої паспорти. Як повідомило високопоставлене джерело в «уряді ДНР», у Москві вже йде

розробка відповідних нормативних актів. «Якщо в минулому році у внутрішній політиці ДНР/ЛНР ми діяли за принципом “Донбас – це Україна”, то з кінця минулого року нашу політику визначає принцип “Донбас – це Росія”. Нехай і неформально, але територія ДНР і ЛНР – це вже Росія. Інтеграція вже почалася: від економіки до військової сфери та освіти. Ось і видача російських паспортів – це одна з найважливіших ланок цієї інтеграції. Москва зараз готує відповідні документи для паспортизації Донбасу. Усі громадяни ДНР і ЛНР, у тому числі на окупованих територіях, мають право на отримання російських паспортів. Їх видаватимуть, природно, на території, що контролюється республіками: у Донецьку, Луганську та інших наших містах», – повідомив «урядовець ДНР» (<http://novorus.info/news/policy/37665-v-dnr-i-lnr-nachnetsya-vydacha-pasportov-rf-po-primeru-abhazii-i-yuzhnoy-osetii.html>).

Відповідаючи на питання, з чим пов’язана паспортизація, він пояснив, що Україна фактично відмовилася від Донбасу. «Документи вона не видає. А всі документи, які видаються в республіках, мають юридичну силу тільки на нашій території. Навіть у Росії вони не визнаються. Упевнений, що видача російських паспортів буде зустрінута на ура в нас і тепер у наших громадян не буде жодного сумніву в тому, з якою країною їм та їхнім дітям пов’язувати своє майбутнє», – сказав «представник влади ДНР».

Оприлюднена у ЗМІ інформація про майбутню масову видачу паспортів РФ жителям Донецька й Луганська – свідомо тенденції щодо включення цих регіонів до складу Росії, заявив російський письменник О. Проханов. «ДНР і ЛНР вважають себе частиною Росії, а народ, який там живе, вважає себе росіянами. А з цього випливає багато кодифікацій. Одна з їхніх форм – це видача паспортів. А ще одна – включення цих областей до складу Росії. Це не завтра і не післязавтра, але така тенденція є», – вважає О. Проханов.

Жителі Донецька й Луганська перебуватимуть під офіційним захистом Москви після майбутнього отримання паспортів РФ, заявив російський військовий експерт І. Коротченко. За його словами, «це абсолютно виправданий захід у нинішніх умовах, коли Україна ввела повну економічну, політичну і фінансову блокаду Донбасу. Це питання виживання регіону».

Особлива увага в самопроголошених «республіках» приділяється ідеологічній роботі з населенням. Вона проводиться у різних формах і спрямована на формування нетерпимості до української влади.

Наприклад, у Луганську 30 січня відбувся «антифашистський марш», присвячений 73-й річниці початку звільнення Червоною армією Луганської (Ворошиловградської) області від німецько-фашистських загарбників. Основною метою маршу став «протест жителів ЛНР проти неофашистського київського режиму, який розв’язав братовбивчу війну в Донбасі» (<http://dnr-news.com/dnr/29530-okolo-3-tys-chelovek-vyshli-na-antifashistskiy-marsh-v-luganske.html>).

«Знаєте, у наші дні історія повторюється. На цьому етапі часу наша армія продовжує боротьбу, але вже з неофашистськими загарбниками – з українською хунтою. І на сьогодні звільнено 14 районів Луганської області

від фашистів. Луганськ і Донецьк навесні 2014 р. повстав проти фашистів, по-іншому не назвеш, і це протистояння відбувається досі. Сьогодні мешканці Луганська та ЛНР зібралися тут, щоб цим маршем висловити черговий протест проти того, що творить українська влада на нашу адресу», – розповів активіст молодіжного руху В. Пустовойтенко.

«Особисто я пам'ятаю свою історію, пишаюся нею. Як радянські солдати захищали нас, так само зараз нас захищають солдати ЛНР, і сподіваюся, що надалі, вони звільнять всю нашу територію», – пояснила участь у марші луганчанка Д. Ковальова.

Колона учасників маршу, яка розтягнулася на кілька сотень метрів, пройшла від меморіального комплексу борцям революції біля Вічного вогню центральними вулицями міста до пам'ятникам жертвам ОУН-УПА.

Біля пам'ятника активісти маршу оголосили хвилину мовчання в пам'ять загиблих за свободу Луганського краю, після чого слово взяв голова «ради ветеранів ЛНР» М. Гайдуков. Він висловив подяку молоді «республіки» за те, що вона не забуває своєї історії і шанує перемоги своїх дідів. «Шановні жителі Луганська та Луганської народної республіки! Сьогодні ми проводимо акцію в той період, коли почалася Сталінградська битва, коли сотні молодогвардійців були замучені і кинуті в шурф. Ми знаходимося біля пам'ятника, який присвячений молодим луганчанам, загиблим на території Західної України, куди вони поїхали вчити дітей і лікувати людей, але були замучені бандерівським кодром. Таке забувати не можна», – зазначив М. Гайдуков.

5 лютого на пленарному засіданні депутати «народної ради ДНР» прийняли у другому читанні «законопроект про державні нагороди», поданий «главою республіки» в порядку законодавчої ініціативи. «Законопроект» визначає систему державних нагород «ДНР», до якої входять звання «героя Донецької народної республіки», «почесний громадянин Донецької народної республіки», ордени, розпізнавальні знаки, медалі, почесні звання «Донецької народної республіки».

Відповідно до прийнятого «закону», вищим ступенем відзнаки є звання «героя ДНР», яке присвоюється за заслуги перед державою та народом, пов'язані із здійсненням «героїчного подвигу в ім'я свободи, незалежності і процвітання республіки». Станом на 1 листопада 2015 р. звання «героя ДНР» з нагородженням медаллю «золота зірка» удостоєні 23 особи, у тому числі «глава ДНР» О. Захарченко, «міністр оборони» В. Кононов, а також інші особи, які виявили «високу мужність і героїзм при захисті ДНР» (з них четверо нагороджені посмертно).

Звання «почесний громадянин ДНР» присвоюється «за видатні особисті заслуги, досягнуті у справі зміцнення миру, у державній, науково-технічній, громадській, благодійній діяльності, у галузі культури, що сприяли соціально-економічному та духовному розвитку республіки, підвищенню її авторитету за кордоном». Станом на 1 листопада 2015 р. звання «почесний громадянин ДНР» удостоєні В. Антюфеев і Й. Кобзон.

Медаль «за трудову доблесть» є «державною нагородою для заохочення

громадян ДНР за значні досягнення у професійній діяльності, самовіддану доблесну працю, мужність, проявлену при виконанні професійних обов'язків, вагомий особистий внесок у соціально-економічний, культурний, суспільний розвиток республіки». Медалью «за трудову доблесть» нагороджено 21 особу, у тому числі працівників сфери будівництва й житлово-комунального господарства, представників Фонду земляцтва Донбасу в Російській Федерації (<http://dnrsovet.su/deputaty-prinyali-predlozhennyj-glavoj-zakon-o-gosudarstvennyh-nagradaх>).

Паралельно самопроголошена «влада» намагається показати народу реальні образи нових героїв. Так, 12 січня «глава ДНР» О. Захарченко вручив ключі від чотирьох автомобілів марки «Таврія» бійцям «армії ДНР», які отримали поранення під час виконання бойових завдань. «Глава республіки» зазначив, що це заслужені нагороди. «Ви всі герої, які пролили кров за нашу державу, які стали на боротьбу з чужою нам фашистською ідеологією, – сказав О. Захарченко. – Чим відрізняється армія ДНР від ЗСУ? В Україні не цінують своїх солдатів. Бійців, що стали на війні інвалідами, там списують, бойові поранення називають побутовими, про ветеранів-інвалідів намагаються забути. Для Києва важливі не люди, а бандерівська ідеологія й інтереси їхніх американських господарів. Ми ж пам'ятаємо про своїх героїв. Тому ми переможемо» (<https://av-zakharchenko.su/ru/news/vruchenie-klyuchey-ot-avtomobiley-voennosluzhashchim-dnr-poluchivshim-raneniya-na-peredovoy>).

Показовою для розуміння настроїв, що склалися в «ДНР» відносно України, є відповідь О. Захарченка на питання, за яких умов Донбас зможе перейти до діалогу з Україною й налагодити з нею сусідські відносини: «Умов кілька. Узурпатори влади – ті, хто віддавали і виконували злочинні накази вбивати мирних громадян колись своєї країни і вводили нові стандарти, за якими людей стали ділити на перший і другий сорт, повинні бути притягнуті до суду. Повинно бути розпочато слідство злочинів, скоєних режимом на Україні, і тих злочинів, які на землі Донбасу здійснювали українська армія і каральні батальйони. І головне! В Україні повинен бути початий процес денацифікації, як колись у Німеччині після Гітлера. А це велика робота. Ми часто говоримо про те, що частина українського народу ніби захворіла, заразилася вірусом нацизму. Так ось денацифікація – це якраз вакцина проти нацизму» (<https://av-zakharchenko.su/ru/news/o-neobhodimosti-denacifikacii-na-ukraine>).

2 лютого на засіданні «комітету народної ради ДНР з цивільного, кримінального, арбітражного і процесуального законодавства» обговорювали висновки до «проекту закону про внесення змін до кримінального кодексу ДНР». «Голова комітету» С. Рубін наголосив на важливості «проекту закону» як юридичної бази «для залучення до відповідальності військовослужбовців ЗСУ та незаконних збройних формувань України за вчинення дій терористичного спрямування». «Новий проект закону не дасть київським терористам уникнути відповідальності. Прийняття цього законопроекту обумовлено необхідністю встановлення в ДНР кримінальної відповідальності за вчинення діянь терористичної спрямованості з метою захисту прав і

свобод людини і громадянина, а також створення ефективного механізму запобігання злочинам. Нововведення цього законопроекту полягає у встановленні кримінальної відповідальності за порушення норм міжнародного гуманітарного права під час збройних конфліктів», – підкреслив С. Рубін.

При цьому депутат Д. Гришин підкреслив, що «ДНР як суверенна держава зобов'язана розслідувати злочини на своїй території згідно із законом». «Правове становище сторін під час ведення бойових дій у війні або збройному конфлікті багато в чому визначається міжнародним гуманітарним правом, при цьому в завдання міжнародного гуманітарного права не входять ні з'ясування причин виникнення збройного конфлікту, ні визначення винуватців його виникнення. Відповідно до принципу універсальної юрисдикції, держава зобов'язана розслідувати злочини, які перебувають на його території, незалежно від їх громадянства, національності, незалежно від того, де і проти кого вони зробили військовий злочин», – зазначив у своєму виступі Д. Гришин (<http://dnrsovet.su/novyj-proekt-zakona-ne-dast-kievskim-terroristam-ujti-ot-otvetstvennosti-sergej-rubin>).

Водночас «керівництво ДНР» заявляє про масову дезінформацію щодо «ДНР» в українських ЗМІ. Під час прес-конференції 5 лютого О. Захарченко заявив, що «українські пропагандисти вже не знають, як порівнювати своє життя з нашим так, щоб наше здавалося гіршим. В Україні практично в усіх сферах серйозна криза, можна сказати, крах. У нас же життя налагоджується. Наприклад, ми на відміну від України, до цього часу змогли зберегти тарифи на комунальні послуги довоєнного часу. Ми відновлюємо школи і ВНЗ. Ми платимо пенсії, причому не беремо “податок на війну”, як бере Порошенко, який вже не знає, де гроші брати. Це все правда, і їм нічого іншого не залишається, крім як придумувати різні гидоти і фейки» (<https://av-zakharchenko.su/ru/news/o-zasile-dezinformacii-o-doneckoy-narodnoy-respublike-v-informacionnom-prostranstve-ukrainy>).

«Заступник міністра оборони ДНР» Е. Басурін під час брифінгу 5 лютого зазначив, що українські ЗМІ готують фальшиві сюжети для дискредитації «армії ДНР». «За даними місцевих жителів населеного пункту Піски, українські силовики, з метою дискредитації армії ДНР, здійснюють зйомки старих будівель, а також підривають занедбані будинки для подальшого подання їх через ЗМІ як компромат на ЗС ДНР. За даними військовослужбовців 56-ї окремої мотопіхотної бригади, які перейшли на бік ДНР, українське командування залучає своїх бійців для риття лунок і подальшого підриву в них тротильових шашок з метою представлення розривів як наслідків обстрілу армії ДНР. І такі факти повсюдні», – зазначив Е. Басурін (<http://dnr-online.ru/ukrainskie-smi-gotovyat-falshivye-syuzhety-dlya-diskreditacii-armii-dnr-eduard-basurin>).

У «міністерстві оборони ДНР» також заявили, що українські силовики готують диверсійні групи для замахів на життя спостерігачів ОБСЄ на території «ДНР». «Є дані, що генерал-майором Луньовим – командувачем сил спецоперацій ЗСУ – готується провокація з жертвами серед іноземних

представників міжнародної місії для звинувачень у них НД ДНР. Під його керівництвом готуються кілька диверсійних груп, які повинні провести ряд замахів на життя спостерігачів ОБСЄ під час роботи в населених пунктах на території ДНР» – сказано в повідомленні (<http://dnr-news.com/dnr/29526-minoborony-kiev-gotovit-napadeniya-na-missiyyu-obse-s-celyu-vvoda-mirotvorcev-oon.html>).

У «міноборони невизнаної республіки» пояснили, що диверсії готуються у зв'язку з «планами українського керівництва щодо заміни спостерігачів місії ОБСЄ на міжнародні військові контингенти, для участі в так званій миротворчій операції» без згоди ДНР.

О. Захарченко з цього приводу заявив, що «київський режим отримає прекрасний матеріал» для провокацій, коли він обстрілюватиме представників «миротворчих місій» і «звинувачувати в цьому ДНР. А Захід підтримуватиме не ту точку зору, яка правильна, а ту, яка йому вигідна на той чи інший момент» (<http://dnr-news.com/oficialno/29359-kommentariy-glavy-dnr-a-zaharchenko-k-soobscheniyam-o-pribytii-na-ukrainu-ocenochnoy-missii-oon.html>).

Звинувачуючи українські ЗМІ у дезінформації, «влада республік» ввела жорстку цензуру на своїх територіях. У «ЛНР» із 16 січня місцеві інтернет-провайдери закрили доступ до ще 113 українських новинних порталів. У наказі про заборону поширення інформації з інформаційних сайтів, що поширюють інформацію з порушенням «законодавства ЛНР», говориться, що такі заходи вжито з метою «захисту національної безпеки» (<http://informator.lg.ua/archives/139520>). Раніше в «ЛНР» видали «наказ» про обмеження мовлення на території «ЛНР» ряду українських телеканалів, які, на думку «міністерства інформації», дискредитують «республіку».

Повною мірою ідеологічні та пропагандистські завдання самопроголошені «республіки» реалізують через систему освіти, яка з початку окупації зазнала істотних змін, дедалі більше рухаючись у бік Росії. За словами педагогів, які залишилися на окупованій території Луганщини, усі учні початкової школи «ЛНР», тобто 1–4 класів, повністю переведені на російські освітні програми і стандарти. Це створило велику кількість проблем. По-перше, педагогам у спішному порядку доводиться освоювати новий матеріал; по-друге, додалися нові предмети, наприклад «Основи православної культури» для 3–4 класів.

Новий «релігійний» предмет є досить складним курсом не те що для дітей, а й для самих педагогів. У РФ його, як правило, викладають священнослужителі. Введення цієї дисципліни в російських школах кілька років тому супроводжувалося громадською дискусією – була велика кількість незадоволених серед педагогів, переконаних у необхідності збереження «світського» характеру освіти, та серед батьків, які обурювалися додатковим освітнім навантаженням на своїх дітей і висловлювали сумніви в його необхідності.

Новий «релігійний» предмет є досить складним курсом не те що для дітей, а й для самих педагогів. У РФ його, як правило, викладають

священнослужителі. Введення цієї дисципліни в російських школах кілька років тому супроводжувалося громадською дискусією – була велика кількість незадоволених серед педагогів, переконаних у необхідності збереження «світського» характеру освіти, та серед батьків, які обурювалися додатковим освітнім навантаженням на своїх дітей і висловлювали сумніви в його необхідності.

На прес-конференції «міністра освіти і науки ЛНР» В. Ткаченко щодо підсумків роботи за 2015 р. було повідомлено, що в «республіці» не використовуються навчальні програми України, але українська мова та література продовжує вивчатися. Вона заявила, що школи забезпечені підручниками на 90 %, решта підручників будуть доставлені з Російської Федерації, відповідної угоди вже досягнуто (<http://sovminlr.su/novosti/868-ministerstvo-obrazovaniya-luganskoy-narodnoy-respubliki-organizovalo-press-konferenciyu-ob-itogah-raboty-za-god.html>).

Як повідомляють педагоги, що залишилися працювати в «ЛНР», у кількох спеціалізованих школах «республіки» продовжують працювати українські класи, у яких усі предмети викладаються українською мовою. У рамках курсу української літератури список творів залишився незмінним, проте керівники шкіл дали педагогам негласне розпорядження бути вкрай обережними у формулюваннях і висновках під час аналізу їхнього змісту, а також при підборі цитат.

Замість «Історії України», луганські школярі тепер вивчають «Историю Отечества», яка складається з «історії Росії», «історії України» та «Історії нашого краю». Що стосується «Основ правознавства», які викладаються в середній школі, вони, як і раніше, повністю базуються на українському законодавстві (<http://informato.rg.ua/archives/81743>).

У «міністерстві освіти і науки ДНР» вирішили, що за рахунок скорочення годин на українську мову збільшиться час на вивчення російської мови й літератури в школах. Поки українська вивчається в усіх школах, оскільки є «державною мовою». Щоправда, у «парламенті ДНР» за підсумками «парламентських слухань» рекомендували провести в «республіці» широке опитування громадської думки з питання щодо статусу української мови як другої державної. Наприклад, у медичних установах Горлівки роздають анкети, у яких пропонують відповісти на ряд питань щодо вибору офіційної мови республіки:

– Якою мовою повинні видаватися нормативно-правові акти?

– Якою мовою має здійснюватися викладання в навчальних закладах республіки?

– Якою мовою має здійснюватися ведення держреєстру і діловодство?

– Яка мова має бути державною в ДНР?

На вибір дають три варіанти: російська мова, українська мова й обидві, повідомляє горлівський журналіст М. Синицин (<http://informato.rg.ua/archives/141302>). «Конституція ДНР», прийнята «верховною радою ДНР» 14 травня 2014 р., визначає, що державними мовами «республіки» є російська й українська. Якщо опитування покаже

негативне ставлення жителів до цього статусу, то «конституція ДНР» може бути змінена.

Узагалі серед «керівництва ДНР» переважає думка, що потрібно звести години на вивчення української мови до мінімуму. «Метою вивчення української мови, яка є не самостійною мовою, а вкрай ідеологізованим і засміченим іноземними словами суржиком, має бути вміння прочитати український текст. Бо за фактом на ній ніхто не говорить і не думає, а те, що існує насправді, – це безліч говірок. Українська мова – це штучний політичний конструкт, політична орієнтація, переведена в текст. Тому витратити дорогоцінний час на його вивчення – це відбирати його в рідної російської мови. Тим більше що за 20 років українізації рівень грамотного володіння нею і так дуже сильно впав, особливо серед молоді», – радить оглядач російського інтернет-ресурсу «Накануне.ru» (<http://www.nakanune.ru/news/2015/12/3/22421512>).

«Міністр освіти і науки ДНР Л. Полякова» повідомила, що в «республіці» розробляють нові підручники з історії, української мови та літератури. Навчальними посібниками з інших предметів школи «ДНР» забезпечила Російська Федерація.

Крім того, за словами Л. Полякової, «міністерство освіти і науки ДНР» 31 грудня отримало сертифікат доступу до російської електронної програми дистанційного навчання «е-КМ Школа». «Нашому міністерству було вручено сертифікат отримання безстрокового доступу до мультимедійного освітнього комплексу “е-КМ Школа”. Нам вручив цей сертифікат С. Миронов (керівник фракції “Справедлива Росія” в Державній думі). І ця школа – електронний ресурс, який включає підручники з 1 по 11 клас. Це величезний комплекс інформації, і він представлений у цьому ресурсі залежно від віку дітей», – повідомила «міністр». Вона пообіцяла, що вже в січні 2016 р. ця система буде підключена «навіть у найдальших школах республіки» (www.dnr-news.com).

«Е-КМ-Школа» – це контент з усіх предметів з 1 по 11 клас, а також можливість організації з кожним учасником індивідуального або групового педагогічного процесу (підготовка до ЄДІ, курси, медіа-ресурси, розробки навчальних матеріалів та ін.). База знань «е-КМ-Школи» містить 2 500 000 систематизованих інформаційних об’єктів, що дають змогу, як відзначають творці, повною мірою задовольнити потреби викладачів закладів освіти з усіх предметів і для всіх рівнів навчання. До того ж понад 1,5 тис. мультимедіа-уроків шкільних предметів, понад 31 тис. завдань для контролю, атестації з предметів шкільної програми, понад 90 тис. мультимедіа-об’єктів, понад 160 тис. енциклопедичних статей, понад 170 тис. слів у різних словниках, понад 14 тис. книг, включаючи класичні твори, понад 35 год відео тощо.

Водночас «міністерство освіти і науки ДНР» дало неофіційну команду готуватися до переходу на російські вимоги щодо організації навчального процесу. Це стосується співвідношення годин на різні цикли дисциплін, формування навчального навантаження тощо. Швидше за все, з наступного

навчального року освітні заклади «ДНР» працюватимуть уже за російськими правилами.

Поряд з російською мовою як головне завдання «міністерством освіти ДНР» визначено військово-патріотичне виховання. Було анонсовано, що формуванням програми військово-патріотичного виховання молоді займуться чотири «міністерства» – освіти, спорту, оборони та культури. У планах проведення тематичних виставок, ігор, бесід, введення норм ГТО тощо. «Поки програма буде введена на рік. Ми подивимося, як вона пропрацює. У разі позитивних результатів можна буде продовжити на п'ять років», – заявили в «координаційній раді з патріотичного виховання».

У школах «ДНР» у рамках ініційованої «міноборони республіки» «програми шефства військових над школами» введено уроки військово-патріотичного виховання. Про це заявив «заступник міністра оборони ДНР» Е. Басурін. За його словами, «військовослужбовці здійснюватимуть не лише патріотичне виховання, а й додаткове вивчення історії». Оголошено, що програма патріотичного виховання реалізовуватиметься у школах на всій території «ДНР» спільно з «міністерством освіти і науки». Е. Басурін зазначив, що програма фактично почала втілюватися в життя в жовтні, коли в Петровському районі Донецька вперше в «ДНР» за участі 19 шкіл було проведено військово-патріотичну гру «Зірниця».

Очевидно, у руслі патріотичного виховання в «ДНР» було створено дитячу громадську організацію «Захарівці». Установчий з'їзд організації відбувся в Донецьку 18 грудня. Одним з головних ідеологів створення та установи виступив «голова народної ради ДНР» Д. Пушилін. За його словами, «захарівці», названі на честь «глави республіки» О. Захарченка, «будуть продовжувачами славної справи руху піонерів в Радянському Союзі» (<http://dnr-news.com/dnr/28383-v-dnr-uchredili-detskuyu-organizaciyu-zaharovcy.html>).

За словами Д. Пушиліна, цілями й завданнями дитячого руху є виховання підростаючого покоління в дусі патріотизму та інтернаціоналізму на основі відроджуваних моральних цінностей. «Ми будемо брати все найкраще з нашого минулого», – зазначив він.

Рух об'єднає у своїх рядах школярів у віці від 10 до 14 років, діти віком від 7 до 10 років будуть членами організації «Орлята». Емблема «захарівців» схожа на піонерський значок, на якому, замість портрета В. Леніна, розміщено портрет глави ДНР О. Захарченка.

На лютий 2016 р. заплановано перший зліт «захарівців». До цієї події учнів шкіл змушують вивчити так звану «клятву “захарівця”», про що говорить оголошення з вимогою до батьків і учнів однієї зі шкіл Макіївки забезпечити зазубрювання тексту цієї «клятви» (<http://www.ostro.org/general/society/news/489246>). В оголошенні сказано, що без знання «клятви» і так званих законів, у «захарівці» школярів не прийматимуть. Вивчити «клятву» та «закони» необхідно було за час зимових канікул – до першого зльоту організації, який, можливо, відвідає сам «ватажок ДНР» О. Захарченко. Показово, що серед «законів “захарівців”» є

пункт про обов'язок доносів: «“захарівець” завжди повідомляє старшим про негідну поведінку інших». У цілому «клятва “захарівців”» є перефразуванням клятви радянських піонерів, де ім'я Леніна замінили на ім'я Захарченка, а КПРС – на «громадський рух “Донецька республіка”».

Щоправда, безпосередньо О. Захарченко виступив проти того, щоб дитячу організацію – аналог піонерів назвали «захарівці». «Я проти, щоб моїм ім'ям називали громадську організацію... Сама ініціатива хороша. Але назву “захарівці” я вважаю неприйнятною. Нехай люди самі вирішать, як називатися. Нехай буде кілька варіантів. Думаю, знайдеться гідне рішення», – такі слова О. Захарченка приводить його офіційний сайт (<https://av-zakharchenko.su/ru/news/o-detskoj-organizacii-zaharovcy>). При цьому самопроголошений «глава ДНР» пояснив, що «випустив з уваги» громадські ініціативи й дізнався, що організацію назвали «захарівці» вже після установчих зборів.

«Коли підрозділ носить ім'я свого командира, це нормально. Але це річ військова. Ми ж говоримо про дитячу організацію. Крім того, я – обраний глава ДНР. Тобто наступного разу, при наступному главі, організація буде перейменовуватися – зараз “захарівці”, а потім?» – задався питанням бойовик.

Після того як «глава ДНР» О. Захарченко не схвалив ідеї назвати на честь нього дитячу громадську організацію, терміново було вибрано альтернативну назву. В одній із соцмереж було ініційовано голосування щодо нової назви дитячого руху «ДНР». У підсумку, набравши понад 1400 голосів, перемогла версія «Беркуття».

Випускники шкіл «ДНР» отримують атестат після складання державної підсумкової атестації (ДПА). Порядок її проведення у 2015–2016 навчальному році затверджено «наказом» «міністерства освіти ДНР» від 11 січня 2016 р. Організовує проведення ДПА «республіканська служба з контролю і нагляду в сфері освіти і науки», яка створює «державну екзаменаційну комісію». Вона, у свою чергу, організовує, координує та контролює роботу «державних екзаменаційних комісій», створених органами місцевого самоврядування, які здійснюють управління у сфері освіти; формує склад і організовує роботу «предметних комісій та апеляційної комісії» (http://www.donnasa.ru/upload/files/respublikanska_attestatsia.pdf).

Державна підсумкова атестація проводиться в письмовій або усній формі. Вона включає один обов'язковий іспит – з російської або української мови та іспити за вибором учня. Максимальна кількість іспитів за вибором учня не може перевищувати три навчальні предмети, мінімальна кількість – два навчальні предмети з переліку загальноосвітніх предметів. Республіканська підсумкова атестація з усіх навчальних предметів (за винятком української мови та іноземних мов) проводиться російською мовою.

Для проведення державної підсумкової атестації на території «ДНР» передбачається єдиний розклад іспитів.

<i>Дата іспиту</i>	<i>Іспит</i>
31 травня	Російська/українська мова
3 червня	Математика
4 червня	Хімія
7 червня	Всесвітня історія
9 червня	Біологія
11 червня	Література (російська/зарубіжна)
13 червня	Іноземна мова

Шкільні «атестати», видані на Донбасі, визнаються в Росії. «Ми визнали на державному рівні, що рівень навчання в цих школах співставний з російським, тому ми визнаємо документи, які вони видають. Ми вважаємо, що по-іншому діяти було б просто негуманно», – сказав міністр освіти і науки РФ Д. Ліванов.

Разом з тим випускники шкіл «ДНР/ЛНР» мають можливість скласти ще й єдиний державний іспит (ЄДІ), обов'язковий для абітурієнтів російських вишів. Наприкінці минулого навчального року спеціально для випускників шкіл Донбасу в південних регіонах РФ було організовано ряд пунктів для здачі ЄДІ. У поточному ж році, за словами «міністра освіти і науки ДНР» Л. Полякової, у «ДНР» очікується відкриття центру здачі ЄДІ для бажаючих вступити до вищих навчальних закладів Росії. Поки ж, як повідомляє сайт «міністра освіти і науки ДНР» (<http://rskn.mondnr.ru>), учні 11-х класів у поточному навчальному році мають можливість пройти процедуру складання єдиного державного іспиту, не залишаючи території «ДНР». При цьому наголошується, що складання ЄДІ не скасовує обов'язкову в «ДНР» державну підсумкову атестацію, яка відбувається в кінці навчального року й завершує освоєння програм середньої загальної освіти; результати ЄДІ зараховуються як результати вступних випробувань в організації вищої освіти Російської Федерації, але не є обов'язковими для вступу в освітні організації «ДНР»; проходження ЗНО не є гарантією обов'язкового вступу до російських ВНЗ.

Для отримання можливості складання ЄДІ необхідно було до 7 лютого 2016 р. пройти процедуру обов'язкової реєстрації на сайті «міністра освіти і науки ДНР» (http://mondnr.ru/?page_id=45035), написати заяву й підготувати пакет документів.

«Міністр освіти і науки ДНР» Л. Полякова також заявила, що абітурієнти з Донбасу можуть вступати на бюджетні місця російських ВНЗ на основі закону про статус співвітчизників, не уточнивши, щоправда, той момент, що угода про це укладена між Україною і Росією, відповідно, вступати до російських ВНЗ вони зможуть тільки як громадяни України та за наявності українського паспорта.

Водночас для випускників шкіл «ДНР/ЛНР» залишається можливість отримання українського атестата шляхом складання іспитів екстерном. Як стверджує міністр освіти і науки України С. Квіт, МОН іде назустріч

випускникам шкіл «ДНР/ЛНР», продовжуючи терміни здачі зовнішнього незалежного оцінювання, призначаючи додаткові сесії, збільшуючи терміни подачі документів.

За словами голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Л. Гриневич, усі випускники шкіл, навіть з атестатами з печатками невизнаних «республік», можуть звернутися в будь-яку школу на звільненій території України, скласти підсумкову атестацію й отримати український атестат.

За час окупації окремих районів Донецької та Луганської областей на територію, підконтрольну українській владі, звідти переїхало 16 університетів і 10 наукових інститутів. У середині липня 2014 р. було припинено фінансування сфери освіти на непідконтрольних Україні територіях та відключено всі освітні бази даних.

Багато студентів продовжили навчання в «ДНР/ЛНР». Їм навіть почали видавати «дипломи» про закінчення вищого навчального закладу специфічного зразка. Замість українських печаток на них стоїть лише емблема ВНЗ і печатка «ДНР/ЛНР» (<http://delo.ua/ukraine/vypuskniki-vuzov-dnrlnr-ne-smogut-vospolzovatsja-svoimi-dip-299589>). Ректори університетів та інститутів запевняють в автентичності цих «дипломів». У Донецькому національному технічному університеті випускників навіть запевнили про попередню домовленість зі світовою професурою (у тому числі з Європи), яка «чекає ДНРівських фахівців на роботу».

У Міністерстві освіти і науки України неодноразово заявляли про те, що дипломи ВНЗ, які перебувають на окупованих територіях і видаються з печатками «ДНР/ЛНР», на території України не визнаються і не визнаватимуться. «Якщо хтось у Донецьку заявляє, що користується українською ліцензією, то це не правда. Ми давали відповідні повідомлення... Ми вважаємо, що в Донецьку і Луганську немає ніяких університетів. Ті люди, які кажуть, що проводять навчальний процес, у них немає ні ліцензії, ні акредитації», – заявив у липні 2015 р. міністр освіти і науки України С. Квіт.

Однак тільки 17 листопада 2015 р. МОН України позбавило ліцензій на здійснення освітньої діяльності всі ВНЗ, які перебувають на окупованих територіях Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим і Севастополя.

Міністр освіти і науки «ДНР» Л. Полякова з цього приводу заявила, що «в республіці є своя акредитаційна комісія, у нас своя держава. Україна не може позбавити ліцензії навчальні заклади іншої країни, для нас це не документ». За її словами, «заяву про ліквідацію ліцензій ВНЗ Донбасу можна розцінити лише як безсилля. Вступна кампанія цього року на Україні провалилася, водночас у нас був конкурс до десяти осіб на одне місце. Крім того, наш Донецький національний університет прийняв 700 абітурієнтів з українськими атестатами. До нас звідти їдуть учитися», – підкреслила глава відомства (<http://dan-news.info/ukraine/annuliruya-licenzii-vuzov-dnr-i-lnr-kiev-otygruvaetsya-za-svoi-neudachi-v-obrazovanii-minobrnauki.html>).

Л. Полякова додала, що навіть українські ліцензії передбачали роботу донецьких ВНЗ саме на території нинішньої столиці «ДНР». Тому діяльність колишніх адміністрацій ВНЗ, які нібито «перевезли» навчальні заклади на підконтрольну Україні територію, є протизаконною. «Усі клони наших університетів, які намагалися працювати поза містом, працювали нелегітимно, – заявила міністр. – Наказу МОН України про переведення цих ВНЗ на інше місце не було, також не була проведена процедура їх ліцензування та акредитації».

Голова Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Л. Гриневич зі свого боку повідомила, що ті студенти, які раніше не перевелися у ВНЗ, що переїхали з окупованого Донбасу на підконтрольну українській владі територію, не мають права відновлюватися або вступати на більш пізні курси ВНЗ України. «Якщо у них диплом неіснуючих і невизнаних “республік”, то його ніхто не повинен визнавати, бо таких міжурядових угод немає. Тому все, що можна порадити, це вступати до вищих закладів України та відповідно отримувати український диплом», – сказала вона.

За її словами, ті студенти, які залишилися і продовжили навчання на окупованій території, зробили свій вибір і український диплом зможуть отримати лише тоді, якщо вони вступлять на перший курс ВНЗ України і пройдуть повний курс навчання.

Про невизнання дипломів про вищу освіту, виданих у «ДНР/ЛНР» заявив і міністр освіти і науки РФ Д. Ліванов. «Дипломи ДНР і ЛНР ми не визнаємо, оскільки самі ці держави ми не визнаємо», – сказав він. Разом з тим російський міністр зазначив, що дипломи невизнаних «республік» у Росії можуть автоматично прирівнюватися до дипломів українських ВНЗ. Таким чином, насправді Росія все ж визнає дипломи «ДНР/ЛНР», але юридично це ніде не закріплено. «Нині Україна не дозволяє їм видавати українські дипломи, тому вони видають свої власні дипломи. Ми вважаємо, що ці дипломи відповідають рівню тих, які видавалися в Україні, а ми свого часу на основі міждержавної угоди (з Україною) визнали ці дипломи», – зазначив міністр освіти РФ.

Водночас самопроголошена «влада ДНР/ЛНР» знайшла механізм отримання дипломів російського зразка. Так, ВНЗ «ДНР/ЛНР» укладають договір про співпрацю з певним ВНЗ Росії, і вже в ньому студенти екстерном здають іспити й захищають дипломну роботу.

Наприклад, Донецький інститут туристичного бізнесу на своєму сайті повідомляє, що після його закінчення всі випускники отримують два дипломи: місцевий («ДНР») і російський (від недержавного освітнього закладу вищої професійної освіти «Російський новий університет»). Студенти захищають дипломну роботу в режимі відеоконференції, ніяких іспитів додатково складати не треба. Російський диплом надсилають поштою.

У Донецькому національному технічному університеті для отримання російського диплома (від Південно-Російського державного політехнічного

університету ім. М. І. Платонова) необхідно їхати в м. Новочеркаськ Ростовської області і складати іспити екстерном. І тільки у випадку успішної здачі підсумкової атестації в російському ВНЗ обіцяють диплом.

У «міністерстві освіти і науки ДНР» у грудні 2015 р. відзвітували, що вже понад 2 тис. випускників ВНЗ «республіки» провели необхідну роботу для отримання російських дипломів. «Ми здійснюємо роботу зі співпраці з російськими ВНЗ. Більше 2 тис. випускників пройшли атестацію, захистили дипломи, здали випускні іспити в російських ВНЗ і отримали (хоча ще не всі) дипломи російського зразка. Цей процес триває, виконуються вимоги наших партнерів з Російської Федерації за часовими рамками, необхідні для отримання російських дипломів. Процес видачі таких документів планується завершити навесні 2016 р.», – повідомила «міністр освіти і науки ДНР» Л. Полякова.

Дійсно, студенти декількох ВНЗ на окупованій території Донбасу в 2015 р. отримали російські дипломи. Наприклад, у квітні в Макіївці вручили дипломи магістра російського зразка випускникам Донбаської національної академії будівництва та архітектури. У грудні студентам (бакалаврам кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики) Донецького національного університету були видані російські дипломи Південного федерального університету (розташований у Ростові-на-Дону і Таганрозі).

«Голова комітету з освіти, науки і культури народної ради ДНР» М. Руденко заявив про 87 % студентів, які отримали російські дипломи. «Наскільки я знаю, всі наші ВНЗ, які взаємодіяли з ВНЗ-партнерами з Російської Федерації, відпрацювали питання отримання дипломів. Флагманом був Донецький національний університет. Буквально на цьому тижні понад 800 дипломів з Російської Федерації були доставлені в Донецьк. Вісімдесят сім відсотків студентів республіки – це бакалаври, спеціалісти, магістри – здали додаткові іспити й отримали другий дипломи російського зразка. На сьогодні міністерство освіти і науки ДНР веде роботу про визнання наших документів про освіту Російською Федерацією. Так що, можливо, у майбутньому потреба складати додаткові іспити й отримувати другий диплом відпаде сама собою – дипломи ВНЗ ДНР визнаватимуться на всій території Російської Федерації», – сказав він.

До речі, за словами Л. Гриневич, російські дипломи, які отримали випускники ВНЗ «ДНР/ЛНР», визнаються на території Української держави, оскільки діє угода між Україною і Росією про взаємне визнання дипломів вищої освіти.

Провідні російські ВНЗ, зокрема МДУ ім. Ломоносова, за словами «міністра освіти ДНР» Л. Полякової, допоможуть у підготовці висококваліфікованих кадрів для вищих навчальних закладів «ДНР». «ВНЗ Росії планують надати підтримку в підготовці висококваліфікованих кадрів для ВНЗ ДНР. У нас підписано кілька договорів з медичними університетами РФ, а також два договори, підписані з МДУ ім. Ломоносова», – сказала керівник освітнього відомства.

Зокрема, за словами Л. Полякової, вища школа РФ допоможе в розвитку

системи вищої медичної освіти республіки. «Така ж робота проводилася за напрямками підготовки інженерних кадрів, юристів, держслужбовців, аграріїв, та інших актуальних професій для республіки», – зазначила вона. «Глава міносвіти» додала, що в рамках співпраці планується спільне проведення форумів і конференцій, передбачається допомогу в публікації статей у російських журналах та збірниках наукових праць (www.dan-news.info).

У грудні 2015 р. делегація ДонНУ підписала угоди з двома ВНЗ Росії: Воронежським державним університетом і Воронежським державним університетом інженерних технологій. Ці угоди передбачають проведення спільних досліджень, публікації у співавторстві статей у виданнях ВНЗ Росії і «ДНР», обмін студентами, аспірантами та викладачами, розроблення спільних наукових і освітніх проектів для участі в конкурсах наукових програм Російської Федерації та інших країн, обмін навчальними посібниками, методичними матеріалами, науковими звітами й публікаціями, програмами (<http://news.donnu.ru/2015/12/21/donnu-podpisal-ryad-soglashenij-s-vuzam>).

З 18 січня студенти Донецького національного університету економіки і торгівлі (ДонНУЕТ) приступили до стажування у ФГБОУ ВО «Російський економічний університет ім. Г. В. Плеханова» за магістерськими програмами. Стажування студентів триватиме до 18 червня, після чого, за інформацією «міністерства освіти ДНР», вони отримають підтверджуючий документ (<http://dialog-inform.dn.ua/theme/edu>).

Водночас студентам з «ДНР» вдається прийняти участь не тільки в російських, а й у деяких міжнародних заходах. Зокрема, студенти ДонНТУ завоювали 12 дипломів I ступеня в Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт і наукової думки, організованому Міжнародною організацією «Євроталант». За словами професора кафедри вищої математики ДонНТУ, віце-президента Міжнародної організації «Євроталант» О. Казакової, роботи студентів з Донецького національного технічного університету оцінювалися заочно й отримали високе визнання. У конкурсі взяли участь студенти I–III курсів. Більшість з них навчаються за спеціальністю «економічна кібернетика», деякі за фахом «автоматизація виробничих процесів».

«Було представлено 40 секцій, і в 12 з них студенти нашого ВНЗ завоювали дипломи I ступеня, а також I командне місце, що дає право в кінці квітня – травні взяти участь у Міжнародному форумі “Освіта і наука в XXI столітті”, який відбудеться у провінції Шампань. Минаючи відбіркові тури, ми одразу братимемо участь у фінальному турі. Те, що в дипломах вказали м. Донецьк, Донецький національний технічний університет, свідчить про визнання нашої республіки хай не на політичному рівні, але на науковому. Я впевнена, що завдяки таким перемогам нас швидше визнають за кордоном, бачачи, яка у нас молодь. Для порівняння: Німеччина завоювала лише один диплом, Швеція – теж... Ми дуже старалися, бо знали: за нами – наша ДНР, наш рідний Донецький національний технічний університет», – зазначила О. Казакова (<http://mondnr.ru/?p=48527#more-48527>).

До речі, виступаючи на науковому форумі у Франції, О. Казакова

зупинилася й на ситуації в Донбасі. «Усі були просто ошелешені тим, що не знають правди», – каже професор.

Заслуговують на увагу також зміни, що відбулися в науковій сфері самопроголошених «республік». «Мінобрнауки ДНР» дало можливість найбільшим ВНЗ створювати ради із захисту дисертацій, які протягом півтора року не скликалися. У цих радах будуть представлені й російські вчені, частка яких, щоправда, не може перевищувати певного відсотка. Фактично це означає, що дисертації, захищені у «ДНР», будуть визнані в Росії, упевнені «очільники» освітньої сфери «ДНР».

У вересні 2015 р. були відкриті ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій при Донецькому державному університеті управління, Донецькому національному університеті, Донецькій національній академії будівництва і архітектури, Донецькому національному університеті економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. На сьогодні в «республіці» функціонують 15 рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук, на здобуття наукового ступеня доктора наук: з них чотири – з економічних наук, чотири – з технічних наук та архітектури, чотири – з медичних наук, рада з фізико-математичних наук, рада з історичних наук. У січні на базі ДУ «Донецький фізико-технічний інститут ім. А. А. Галкіна» була створена рада із захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук, доктора наук за фахом «фізика конденсованого стану» (фізико-математичні науки) (<http://mondnr.ru/?p=48540#more-48540>).

До кінця 2015 р. були прийняті до захисту десять кандидатських і три докторські дисертації. Усього у 2015 р. захищено сім кандидатських дисертацій. 2016 р. почався із захисту першої докторської дисертації з економічних наук. Найближчим часом передбачається захист восьми кандидатських і шести докторських дисертацій; вони вже прийняті до захисту, повідомляється на сайті «міністерства освіти і науки ДНР».

З усього вищевикладеного очевидним є висновок про те, що на окупованих територіях утворився орієнтований виключно на Росію, усебічно підтримуваний нею та частково вже інтегрований у російську економіку, територію, а головне, ідеологію анклав, який веде антиукраїнську політику в усіх сферах, пропагує антиукраїнські настрої серед населення, не намагається знайти шляхи примирення та не допускає варіанта повернення до складу Української держави. З огляду на це, попри всі зусилля української влади відновити свій суверенітет на окупованих територіях, варто ще раз оцінити механізми й терміни їх повернення з точки зору користі та шкоди від цього кроку для українського суспільства. У цьому контексті досить умотивованою є позиція доктора соціологічних наук, професора І. Руценка, який вважає, що основами політики щодо російського анклаву на Донбасі можуть бути такі принципи:

– констатація факту окупації і відмова від «гнилих компромісів» з окупантами, які можуть погіршити внутрішнє становище України як політичне, так і економічне;

– ізоляція окупованої території, визнання лінії розмежування фактичним кордоном з РФ, припинення руху людей і товарів через лінію розмежування саме тому, що кордон має незаконний і тимчасовий характер. Природно, пенсійне та інше соціальне обслуговування можливо тільки для тих, хто проживає на підконтрольних територіях. Правильним кроком буде введення візового режиму з Росією – тоді перетин кордону стане можливим лише через офіційні прикордонні пункти пропуску в Харківській, Сумській і Чернігівській областях;

– підтримка переселенців, особливо тих, хто виїжджає з окупованої території з політичних та ідеологічних причин;

– відмова від донбаського вугілля, переведення теплових станцій на інші сорти вугілля або види палива, доступні Україні, або такі, що можна закуповувати у близьких сусідів (наприклад, у Польщі);

– декларація невійськового рішення донбаської проблеми (в очікуванні змін на просторах Росії). Утім, лінія розмежування повинна всебічно вдосконалюватися, зміцнюватися, щоб мінімізувати наші втрати й робити більш комфортною військову службу на «кордоні»;

– невтручання у внутрішні справи анклавів. Росія може здійснювати будь-які дії на окупованій території: давати їм конституції, визнавати «паспорти республік», проводити вибори, міняти керівництво, зливати дві «республіки» в одну псевдодержаву, здійснювати репресії або соціальні експерименти – усе це не привід вступати в переговори. Будь-яка стурбованість Києва моментально трактуватиметься як слабкість, привід шантажу і предмет торгу;

– адміністративне переформатування звільнених територій із включенням відповідних районів до складу Харківської, Дніпропетровської, Запорізької областей, керуючись географією, історією регіону і здоровим глуздом. Тим більше що Луганська і Донецька області – штучні утворення, створені свого часу більшовиками, виходячи із завдань своєї політики (<http://hvylyya.net/analytics/politics/kakaya-politika-ukrainyi-v-otnoshenii-okkupirovannyih-territoriy-yavlyaetsya-pravilnoy.html>).

Ліквідація анклавів, повернення територій можуть бути лише на умовах Києва – без торгу й зобов'язань. Після цього ще належить виробити алгоритм поетапного повернення регіону в політичний, правовий і соціальний простір України, можливо, потрібно буде вживати заходи соціальної санації, наприклад, обмежити політичні права для тих, хто відмовився від українського громадянства або був активним колабораціоністом. У будь-якому випадку реінтеграція тимчасово окупованих територій повинна бути максимально безболісною для України.

На сьогодні українцям потрібно сфокусуватися на внутрішніх реформах, зайнятися вирішенням нагальних завдань перезавантаження державного апарату, звільнити суспільство від корупції. Це в перспективі наблизить повернення окупованих територій.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Гройсман презентував програму модернізації парламенту (результати та плани на 2016 р.). Про це Голова Верховної Ради України заявив під час презентації програми модернізації парламенту (результати та плани на 2016 р.) 5 лютого.

«Верховна Рада України, яка ще й по сьогодні є достатньо законсервованою системою пострадянського парламентаризму, потребує змін», – сказав він. За словами В. Гройсмана, діюче скликання Верховної Ради є «одним із самих відкритих». «Я переконаний, що ми маємо дуже великий потенціал для того, щоб розвивати стосунки з громадянським суспільством, експертним середовищем», – наголосив Голова Верховної Ради.

У заході взяли участь лідери фракцій, керівники комітетів і апарату Верховної Ради, народні депутати України, представники громадських організацій моніторингу парламентської діяльності: О. Айвазовська («Опора»), А. Круглашов («Чесно»), О. Хмара (Transparency International Україна), В. Таран (Центр політичних студій та аналітики), Т. Шевченко (Інститут медіа-права), О. Риженко (голова Державного агентства з питань електронного врядування) (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 5.02).*

Верховна Рада України конкретними кроками рухається вперед на шляху відродження парламентаризму та інституційної спроможності влади в Україні. Про це заявив Голова парламенту В. Гройсман під час презентації ініціативи «Відкритий парламент» у п'ятницю, 5 лютого.

«Ми повністю сповідуємо принципи, закладені у Декларації, і будемо конкретними кроками рухатися уперед, щоб український парламент став насправді інституцією, з якої почнеться відродження як парламентаризму, так і інституційної спроможності влади в Україні», – заявив він, коментуючи приєднання Верховної Ради України до Декларації відкритості парламенту.

Голова парламенту зазначив, що вважає однією з найголовніших проблем України на сьогодні інституційну слабкість влади та її неспроможність виконувати якісно свої функції. Саме тому важливо, аби український парламент змінювався, наголосив В. Гройсман. За його словами, лише зміна самої системи жасть можливість викорінити проблеми, що існують сьогодні у Верховній Раді. «Потрібно завжди реформи починати з себе», – зауважив він.

У цьому контексті Голова парламенту поінформував, що вже нині триває внутрішня реформа Верховної Ради в рамках Меморандуму про взаємодію з Європейським парламентом, підписаного в минулому році. Зокрема, у його рамках була створена спеціальна місія з оцінки потреб, очолювана

П. Коксом, яка на сьогодні завершила свою роботу.

В. Гройсман зазначив, що за результатами роботи місії Європейського парламенту наприкінці лютого буде презентовано спільний звіт і план дій, який міститиме сім розділів щодо сфер реформування, зокрема зміни законодавчого процесу і спроможності Верховної Ради, підвищення контрольної функції парламенту, запровадження відкритості та публічності перед громадянами, а також дієвих механізмів забезпечення діалогу всередині парламенту, етики та поведінки у Верховній Раді, адаптацію законодавства до принципів Європейського Союзу та підвищення інституційної спроможності адміністративного апарату.

В. Гройсман поінформував, що у Верховній Раді вже упроваджується система електронного парламенту, що включає модернізацію та технічне переоснащення, навчання персоналу та народних депутатів, а також упровадження системи на всіх автоматизованих робочих місцях, що розпочнеться з вересня нинішнього року.

Окремо Голова парламенту відзначив ефективність співпраці парламенту з громадянським суспільством та експертним середовищем, які «відчувають конкретні потреби, які нам потрібно впроваджувати», на шляху реформування. «Ця взаємодія об'єднана на те, щоб отримати якісний результат», – зазначив він і подякував присутнім експертам, активістам та міжнародним партнерам за підтримку й небайдужість до українського парламенту (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 5.02*).

Верховна Рада України приєдналася до Декларації відкритості парламенту і стала учасницею ініціативи «Партнерство “Відкритий уряд”».

План дій з реалізації Декларації відкритості парламенту відображає приєднання України до глобального руху з посилення відкритості представницьких органів законодавчої влади у світі, а його метою є забезпечення більш прозорої роботи парламенту та залучення громадян до парламентських процесів відповідно до принципів Декларації відкритості парламенту.

Голова Верховної Ради України В. Гройсман у п'ятницю, 5 лютого, дав старт приєднанню України до Декларації відкритості парламенту та реалізації цієї програми. «Верховна Рада України потребує змін, але старими інструментами будувати нові, якісні рішення неможливо, – сказав він, наголосивши на необхідності посилення інституційної спроможності влади. – Наша мета – побудувати якісний сучасний європейський парламент, націлений на прийняття якісних, професійних рішень». Він окреслив головні завдання, які стоять перед парламентом на шляху якісних перетворень: зміна внутрішньопарламентських процедур, Регламенту, створення технічних і технологічних можливостей, залучення громадянського суспільства й окремих громадян до співпраці з парламентом.

План дій з реалізації Декларації розроблено українськими організаціями моніторингу парламентської діяльності («Опора», «Чесно», Transparency international Україна, Центр політичних студій та аналітики, Інститут медіа-права), разом із Верховною Радою України за підтримки Програми розвитку ООН в Україні. План дій включає 20 зобов'язань між парламентом і громадянським суспільством за такими напрямками: 1) доступ інформації; 2) залучення громадян до парламентських процесів; 3) звітність; 4) технології та інновації.

Голова Комітету з питань свободи слова і інформації В. Сюмар наголосила, що «відкритість парламенту – це не лише можливість вільно увійти до нього, це – соціальний ліфт, можливість налагодження стосунків громадянського суспільства і парламенту, модернізація цих стосунків».

Народний депутат України С. Заліщук зазначила: «Ми прагнемо зробити український парламент найвідкритішим і найпрозорішим органом влади. Ми вже відкрили декларації депутатів, інформацію про помічників, зробили комітети доступними для журналістів. Приєднання до Декларації відкритості парламенту створює умови для депутатів нинішнього скликання забезпечити подальші незворотні зміни у Верховній Раді. Хочу, щоб наш парламент став найвідкритішим та найдемократичнішим у світі».

У презентації взяли участь народні депутати України, представники дипломатичного корпусу, голова представництва Європейського Союзу в Україні Я. Томбінський, громадські діячі, журналісти (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>)*. – 2016. – 5.02).

В Україні потрібно не допустити дестабілізації ситуації та зупинки реформ, незважаючи на складну політичну ситуацію у країні. Про це заявив Голова Верховної Ради України В. Гройсман, відкриваючи пленарне засідання в п'ятницю, 5 лютого.

Голова парламенту поінформував, що напередодні у Верховній Раді відбулася зустріч за участі членів коаліції та керівників фракцій Верховної Ради, які обговорили ситуацію, що склалася у країні. «Навіть після [цієї] розмови є три базові речі, які дозволять стабілізувати ситуацію. Хто би що не сказав, нам потрібно, перше і головне, не допустити дестабілізації ситуації в країні. Також не менш важливо, щоби не зупинилися реформи», – заявив він.

В. Гройсман зауважив, що на сьогодні в Україні необхідно провести «відверту розмову» для аналізу позитивних досягнень, яких вдалося досягти, і недоліків, що мали місце. «Ця робота над помилками має чітко нам дати відповідь, що ми маємо робити далі», – зазначив він.

Крім того, укотре наголосив Голова парламенту, потрібно сформулювати чіткий план дій, який «дозволить вирвати з цієї ситуації, прірви, де знаходиться сьогодні країна, Україну, щоб це відчули люди» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>)*. – 2016. – 5.02).

Голова Верховної Ради України В. Гройсман закликав Кабінет Міністрів до конструктивного діалогу та взаємодії з українським парламентом, замість пошуку винних. Про це Голова парламенту заявив під час «години запитань» до уряду в п'ятницю, коли розгорнулася достатньо гостра дискусія щодо стану реформування охорони здоров'я.

Коментуючи критику з боку окремих міністрів дій Верховної Ради, її Голова підкреслив, що парламент щоразу «підставляв плече кожному міністерству для прийняття ефективних рішень» у найбільш важкі хвилини. «Ми справно приймаємо рішення, які дають можливість виводити країну з кризи, і я наполягаю на тому, що це має бути відвертий і конструктивний діалог», – підкреслив В. Гройсман.

Водночас Голова парламенту наголосив, що Верховна Рада не ухвалюватиме «непридатних» ініціатив міністерств. «Такі рішення український парламент приймати не буде, незалежно від партії, незалежно від фракцій, незалежно від політичних поглядів», – підкреслив він.

«Я не хотів би розглядати можливості, при яких хтось буде дурний, а хтось буде розумніший. Тому я усіх закликаю до конструктивної взаємодії і до того, щоби ми об'єдналися і рухалися далі, а не шукали винних у цій залі», – заявив він, звертаючись до Прем'єр-міністра України А. Яценюка.

В. Гройсман наголосив, що український парламент і Кабінет Міністрів України неодноразово демонстрували «спільну консолідовану відповідальність», наприклад «рятуючи» децентралізацію. «А робити сьогодні винних у всьому і дурними депутатів я не дам. Це стосується усіх народних депутатів України...» – зазначив В. Гройсман. У цьому контексті Голова парламенту закликав парламентарів та уряд до взаємної поваги (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 5.02*).

8 февраля заседание Совета коалиции с участием Премьер-министра А. Яценюка завершилось безрезультатно. Об этом журналистам заявил народный депутат С. Соболев, передает корреспондент УНН.

По словам С. Соболева, во время очередной встречи руководителей фракций с главой правительства ее участники выясняли, «кто виноват в проблемах в оранжевой и нынешней коалиции».

«Если Премьер хочет остаться, то он должен прийти на совет коалиции и рассказать о том, что он будет делать. Четвертое заседание – разговор ни о чем. Завтра договорились на 15:00 продолжать», – отметил депутат.

Напомним, народный депутат С. Соболев сообщил, что фракция «Батьківщина» не будет отзываться из правительства министра молодежи и спорта И. Жданова (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 8.02*).

Совет коалиции снова соберется во вторник, 9 февраля 2016 г. Об этом в Twitter сообщил пресс-секретарь Председателя Верховной Рады В. Гройсмана Д. Столярчук (<http://glavcom.ua/news/360354.html>).

«На совете коалиции поддержали предложение В. Гройсмана обсудить план действий. Фракции согласились подготовить свое видение до встречи во вторник, в 15:00», – написал Д. Столярчук. На заседании совета коалиции должны были заслушать правительство «относительно изменений в экономической стратегии, бизнес-стратегии, налоги, социальной политике» (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2016. – 8.02).

Лидер Радикальной партии О. Ляшко заявил, что его политсила выходит из переговорного процесса фракций коалиции «в связи с отказом властей сформировать новую коалицию и правительство». Об этом он написал на своей странице в Facebook (<http://glavcom.ua/news/360314.html>).

«Фракции коалиции отказали в учете предложений Радикальной партии по формированию нового коалиционного соглашения и, на ее основе, нового профессионального правительства. Рабочие группы с привлечением уполномоченных представителей РПЛ не проводились, официального ответа на открытое обращение Радикальной партии к Президенту, Премьер-министру и спикеру парламента не последовало», – заявил О. Ляшко.

По его словам, «вместо обсуждения программных принципов деятельности новой коалиции и правительства, нам настойчиво предлагали свести разговор к банальному разделению должностей».

О. Ляшко заявил, что его фракция не собирается «покрывать имитацию реформ, круговую поруку и коррупцию во власти и консервацию крайне ошибочной политики, которая угрожает Украине национальной катастрофой» (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2016. – 8.02).

У Премьер-министра Украины А. Яценюка нет поддержки коалиции для принятия решений в Верховной Раде Украины, поэтому нужно искать выход из этого политического кризиса, заявил лидер фракции «Бок П. Порошенко» Ю. Луценко (<http://glavcom.ua/news/360360.html>).

«К сожалению, сегодня уже три фракции заявили, что не хотят его видеть, и количество депутатов в этих фракциях означает, что коалиция недееспособна, если они не голосуют. Мы не раз заявляли, что коалиция не принимает к себе Оппозиционный блок и его осколки, и сегодняшняя коалиция в 300 голосов является единственно возможной. Когда три фракции заявляют, что не готовы работать с Премьером Яценюком, означает, что он не сможет работать с коалицией и переформатировать коалицию он тоже не сможет», – заявил Ю. Луценко журналистам в Киеве в понедельник.

Он подчеркнул, что говорил с представителями «Батьківщини» и «Самопоміч», которые придерживаются жесткой позиции относительно

смены Премьера. «Никакие смены вице-премьеров, министров не изменят ситуации, когда эти фракции не принимают на посту Премьера Яценюка», – сказал Ю. Луценко и добавил, что к этой же позиции присоединилась и фракция Радикальной партии О. Ляшко.

Вместе с тем, сказал он, фракция «Народный фронт» не приемлет никого на посту Премьера, кроме А. Яценюка.

Он отметил, что все фракции должны отказаться от шантажа, ультиматумов и должны искать общий язык: «Мы готовы вести переговоры на любых условиях для того, чтобы следующее правительство работало. Мы призываем сейчас к переговорам без каких-либо ультиматумов», – заявил он и призвал главу МЭРТ Украины А. Абромавичуса прийти на встречу с фракцией.

«Что делать? Искать выход без ультиматумов. Я большего сказать не могу. Очевидно, надо встречаться с коллегами и искать компромисс», – сказал он.

Сам Ю. Луценко не принимал участие в совете коалиции в понедельник (*Главком (<http://glavcom.ua>). – 2016. – 8.02*).

Фракции парламентской коалиции «Батьківщина» и «Самопоміч» не намерены сотрудничать с правительством под председательством А. Яценюка, заявил зампреда фракции «Батьківщина» С. Соболев.

«Впервые каждая фракция высказалась, готова ли она работать с этим правительством. Исходя из ответов, ни фракция “Батьківщина”, ни фракция “Самопоміч” с этим Премьером работать не будет», – заявил С. Соболев. Парламентарий отметил: «Ясно, что “Народный фронт” заявил, что они будут работать с этим Премьером, а Блок П. Порошенко требует реформирования правительства».

Отвечая на вопрос, будут ли фракции «Батьківщина» и «Самопоміч» выходить из коалиции, депутат сказал: «В случае, если остается этот Премьер и эта экономическая политика – мы в это правительство не пойдем».

С. Соболев также рассказал, что во время встречи с Премьером и спикером ВР В. Гройсманом обсуждался вопрос, что необходимо поменять. «К сожалению, тут мы не нашли единого языка, поскольку заявление А. Яценюка заключалось в том, что все идет правильно».

По его словам, позиция других фракций коалиции, кроме «Народного фронта», противоположная: «Мы двигаемся в неправильном направлении, мы готовы послушать правительство..., что правительство предлагает изменить в экономической стратегии, в бизнесовой стратегии, в налогах, социальной политике» (*Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 5.02*).

У п'ятницю, 5 лютого, завершився перший пленарний тиждень IV сесії Верховної Ради України восьмого скликання.

Для участі в пленарному засіданні зареєструвалося 294 парламентаря.

В. Гройсман відкрив пленарне засідання й повідомив, що традиційно по п'ятницях проводиться «година запитань» до уряду.

Головуючий повідомив, що в сесійній залі присутні Прем'єр-міністр А. Яценюк і члени Кабінету Міністрів.

Головуючий надав слово для виступу міністру аграрної політики та продовольства України О. Павленку. Міністр відповів на запитання стосовно торговельної війни, яку веде з Україною Росія. Він нагадав, що з 1 січня Україна увійшла в зону всеосяжної торгівлі з країнами ЄС. Тільки за минулі три тижні понад тисячу підприємств отримали дозвіл на експорт у країна ЄС. «Україна змогла ефективно протистояти Росії у продовольчій війні, – наголосив він. – Сьогодні можна відповідально стверджувати, що економічна залежність України від Росії в аграрному секторі майже повністю подолана», – заявив міністр.

На одне з запитань стосовно кроків уряду на шляху до того, щоб Україна стала економічно вільною державною, відповів Прем'єр-міністр А. Яценюк.

Він спочатку повідомив, що 4 лютого відбулося позачергове засідання Кабінету Міністрів, на якому члени уряду, призначені парламентом, чітко заявили, що вони всі прийшли однією командою і працюватимуть далі однією командою. Якщо буде прийнято рішення про зміну цієї команди, вони підуть всі разом.

Прем'єр-міністр відповів на запитання народного депутата М. Найєма стосовно того, чи стосується переформатування уряду особисто його. А. Яценюк відповів так: «Я йшов на цю посаду, розуміючи всі політичні наслідки для себе. Це я прийняв рішення про зміну тарифів, я прийняв рішення про зміну соціальної політики разом з нашою командою, я приймав всі непопулярні рішення, які ні один Прем'єр протягом 20 років не брав на себе. Я переживаю тільки за рейтинг країни і тому вкотре хочу зазначити, у нас дійсно парламентсько-президентська республіка, ви члени відповідального парламенту, ми члени відповідального уряду. Ми сказали про те, ми разом прийшли, разом підемо. У вас є конституційне право внести до парламенту резолюцію недовіри Кабінету Міністрів. Будь ласка, скористайтеся цим правом, поставте на голосування питання про недовіру уряду. Якщо це набере голоси, ми з честю і гордістю передамо новому складу Кабінету Міністрів відповідні повноваження».

Прем'єр-міністр відповів на запитання щодо проведення в країні реформи системи охорони здоров'я. Він зазначив, що реформа системи охорони здоров'я була урядом визначена на 2016 р. як основна. «Щодо того, що ми хочемо зробити в поточному році. Ми можемо зробити реформи системи охорони здоров'я тільки тоді, коли ви нам так само допоможете. Сім місяців законопроект, який був направлений урядом, знаходиться в стінах парламенту і не приймається. Якщо є у вас є альтернативна реформа системи охорони здоров'я, покажіть її. Але якщо ми зараз не будемо рухатися від того, щоб відмовитися від радянської системи фінансування системи охорони здоров'я по так званому койко-месту і не перейдемо до системи

фінансування безпосередньо на медичну послугу і на пацієнта, який отримає цю послугу, ми не зможемо запровадити основу фінансової реформи української медицини – це запровадження страхової медицини. Ми повинні українському народу чесно і відверто все говорити, чи є в Україні зараз безкоштовна медицина? Є, тільки написано в Конституції, але її немає ніде в реальності. З огляду на це держава повинна взяти на себе фінансування тих ключових медичних послуг, які ми зобов'язані забезпечити з державного бюджету, починаючи від невідкладної швидкої допомоги і закінчуючи базовим рівнем надання медичних послуг.

Другий блок – це запровадження державної страхової медицини для того, щоб людина знала: у неї є державна страховка і якщо щось сталося із здоров'ям, то держава через державну страхову компанію покриє відповідні витрати.

Третє. Сектор медицини тоді почне розвиватися, коли він буде мати чітку систему фінансування, чіткі медичні протоколи під кожне захворювання, чітку ціну цього медичного протоколу, чіткий термін надання послуги і оплати. Саме для цього нам і треба прийняти ці закони, треба з людьми говорити відверто і чесно».

Урядовці відповіли на інші запитання народних депутатів.

Прем'єр-міністр А. Яценюк, підсумовуючи, підтримав позицію Голови Верховної Ради про взаємну повагу членів парламенту і членів уряду. «Ми є невід'ємні, ми є частиною української влади... Маємо політичну відповідальність перед народом України. Наша єдність і наші переконання є єдиною запорукою для того, щоби рухатися далі, тому давайте рухатися далі», – наголосив він.

На цьому «година запитань» до уряду завершилася.

Перший заступник Голови Верховної Ради України А. Парубій оголосив депутатські запити.

Головуючий повідомив, що профільний комітет звернувся до Голови Верховної Ради і Голова Верховної Ради запросив у Верховну Раду голову Національного банку України В. Гонтареву з інформацією про стан грошово-кредитного ринку в державі.

Голова Національного банку України В. Гонтарева доповіла про монетарну політику Національного банку та поточну ситуацію на валютному ринку. Спочатку вона нагадала, що одним із ключових рішень Національного банку є дотримання режиму гнучкого курсоутворення й неповернення до фіксації обмінного курсу. «Національний банк нарешті став регулятором грошово-кредитного ринку, а не відповідальним за курс гривні, яким його зробили за час фіксованого обмінного курсу. Відтепер у кожній розвинутій країні центральний банк відповідає за цінову і фінансову стабільність у державі. Це його основна законодавчо визначена функція. Ви проголосували за зміни в Закон “Про Національний банк України”, і тепер наш чинний мандат – це забезпечення цінової і фінансової стабільності з метою сприяння сталого економічного росту в державі», – зазначила В. Гонтарева.

Голова НБУ визнала, що перехід до гнучкого курсоутворення відбувся

дуже болісно. Рік тому він збігся в часі з ескалацією конфлікту на Сході України і супроводжувався стрімкою девальвацією гривні. «Та й сьогодні українці, на жаль, ще не звикли думати категоріями цін, тому що ще думають категоріями курсу і переймаються кожним коливанням курсу», – сказала вона.

В. Гонтарева наголосила: «Не треба сприймати коливання курсу, яке спостерігається останні місяці як щось екстраординарне. При запровадженні гнучкого курсоутворення Національний банк попереджав, що такі коливання будуть. Курс визначається співвідношенням попиту і пропозицій іноземної валюти. І попит, і пропозиції іноземної валюти змінюється щодня. В результаті коливання можуть призводити як до знецінення національної валюти, так і до зміцнення національної валюти. І це відбувається кожного дня на всіх світових ринках з усіма світовими валютами світу. І тут треба не панікувати, а зрозуміти, чому це так відбувається».

Голова Національного банку доповіла про ситуацію на міжбанківському валютному ринку, зазначивши, що для уникнення таких сплесків ліквідності в окремі періоди Національний банк завжди виступає за те, щоб всі вхідні грошові потоки в економіку, у тому числі в бюджет, були завжди прогнозовані, своєчасні та рівномірно розподілені протягом року.

Вона також зазначила, що в останні дні додався ще один ситуативний чинник – це політична нестабільність, яка створює невизначеність щодо майбутнього країни й може стати підґрунтям для ажіотажного попиту на валюту. За її словами, резонансні новини з політичного поприща завжди відображаються на динаміці фінансових ринків і нинішня ситуація не є винятком.

В. Гонтарева пояснила, які додаткові чинники впливають на готівковий курс гривні. За її словами, це ситуативні і фундаментальні чинники. Перший і найважливіший чинник – це настрої населення. Вона попросила не спекулювати на темі курсу гривні, щоб не провокувати надлишковий попит на неї.

Другий чинник – це сезонний фактор зимових свят, відпусток, про які вже згадувалося.

Третій чинник – це надлишкова ліквідність.

Доповідаючи про перспективи курсу гривні цього року, В. Гонтарева зазначила, що сезонні чинники залишилися позаду. За її словами, «чим швидше налагодиться ситуація на політичному поприщі, тим менше у нас буде розгойдуватися курс гривні».

Крім того, необхідно розуміти, що ризики фундаментального характеру, які можуть впливати на курс, знаходяться поза межами впливу Національного банку».

Голова Національного банку також зазначила, що курс нашої валюти – це дзеркало платіжного балансу нашої країни. «Водночас не варто забувати, що всі ці ризики можуть бути частково нівельовані іншими факторами».

По-перше, завдяки низьким цінам на енергоносії, тому що ми ж імпортери енергоносіїв.

По-друге, завдяки притоку інвестицій під час приватизації державних підприємств.

По-третє, завдяки тому, що наша країна перебуває під парасолькою допомоги міжнародних організацій», – сказала вона.

В. Гонтарева відповіла на запитання народних депутатів. Вона, зокрема, уточнила, що «мандат Національного банку – це забезпечення цінової та фінансової стабільності в країні». «Ви проголосували за цей мандат улітку минулого року. Тому я буду відповідати за цінову стабільність», – наголосила вона.

В. Гонтарева відповіла на запитання стосовно прогнозу інфляції на цей рік. «Прогноз інфляції на цей рік 12 %. Національний банк спочатку цього року започатковував таргетування інфляції. І тому наша основна мета – досягти 12 % інфляції. Але, як ви розумієте, у нас курс дуже впливає на нашу інфляцію, тому що так званий pass through effect з девальвацією відобразився останнього року на нашому курсі як 20 % нашої інфляції, і 23 % – це була інфляція, яка додалася нашими регульованими тарифами.

Тому Національний банк цього року бачить свою мету як 12 %», – зазначила голова НБУ.

Народні депутати виступили із заявами, повідомленнями, пропозиціями.

Перший заступник Голови Верховної Ради України А. Парубій закрив пленарне засідання (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 5.02*).

4 лютого Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Організацією Північноатлантичного договору про статус Представництва НАТО в Україні» (назва – за першоджерелом).

Угода між Урядом України та Організацією Північноатлантичного договору про статус Представництва НАТО в Україні, вчинена 22 вересня 2015 р. у Києві, набирає чинності з дати повідомлення урядом України про завершення виконання своїх внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності цією Угодою.

Відповідно до ст. 2 Угоди НАТО засновує представництво, яке складається з Офісу зв'язку НАТО та Центру інформації та документації НАТО.

Представництво має сприяти посиленню й розширенню участі України у всіх заходах співробітництва з НАТО, наданню дорадчої допомоги державним органам України, взаємодії з відповідними органами НАТО в контексті забезпечення відповідних заходів по лінії Україна – НАТО, програм співпраці та інших заходах.

Проект зареєстровано за № 0082 (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02*).

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про ратифікацію Угоди (у формі обміну нотами) між Урядом України та Урядом Японії щодо Кредитної угоди про Другу позику на політику розвитку на здійснення економічних реформ між Кабінетом Міністрів України та Японським агентством міжнародного співробітництва» (назва – за першоджерелом).

Угода (у формі обміну нотами) між Урядом України та Урядом Японії щодо Кредитної угоди про Другу позику на політику розвитку на здійснення економічних реформ між Кабінетом Міністрів України та Японським агентством міжнародного співробітництва, вчинена 4 грудня 2015 р., набирає чинності з дати отримання урядом Японії письмового повідомлення від уряду України про завершення внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання нею чинності.

Кредитною угодою передбачається надання Україні позики в розмірі 36,969 млрд японських єн (близько 300 млн дол. США) на 20 років із 6-річним пільговим періодом за змінною відсотковою ставкою (JPY LIBOR + 0,05 %). Повернення позики передбачається здійснювати один раз на півроку – 20 червня та 20 грудня.

Ратифікація Угоди дасть змогу залучити кошти для здійснення економічних реформ в Україні.

Проект зареєстровано за № 0080 (***Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02).***

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності військово-цивільних адміністрацій».

Законодавчим актом внесено зміни до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про військово-цивільні адміністрації» в частині виконання повноважень органів місцевого самоврядування відповідними військово-цивільними адміністраціями на період проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей; дострокового припинення повноважень відповідних рад, сільських, селищних, міських голів; уточнення положень щодо статусу і призначення військово-цивільних адміністрацій, їх організації та повноважень, порядку призначення керівника військово-цивільної адміністрації.

Законом передбачено, що «військово-цивільні адміністрації є юридичними особами публічного права і наділяються цим та іншими законами повноваженнями, у межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до Закону. Військово-цивільні адміністрації населених пунктів набувають прав та обов'язків з дня внесення запису про їх державну реєстрацію як юридичних осіб до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Законом також встановлено, що «районні та обласні державні адміністрації, які набули статусу військово-цивільних адміністрацій, не потребують внесення змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань. В офіційній назві цих органів може застосовуватися поряд з назвою у відповідності до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань додаткова назва “військово-цивільна адміністрація”, що вказує на їх тимчасовий статус із додатковими повноваженнями».

Законодавчим актом також встановлено, що «повноваження військово-цивільних адміністрацій населених пунктів починаються з дня внесення запису про їх державну реєстрацію як юридичних осіб до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань і припиняються у день відкриття першої сесії новообраної відповідної ради.

У день відкриття першої сесії новообраної відповідної ради Акт Президента України про утворення військово-цивільної адміністрації втрачає юридичну силу в частині, що стосується відповідної адміністративно-територіальної одиниці».

Законом передбачено, що Президент України невідкладно приймає рішення про ліквідацію військово-цивільних адміністрацій.

Дія цього Закону поширюється на період проведення антитерористичної операції та на шість місяців після дня її завершення, але не довше ніж три роки від дня набрання чинності цим Законом.

Законопроект зареєстровано за № 3177-д (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02).*

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (щодо громадян, які працюють у зоні відчуження)».

Відповідно до Закону, громадянам, які працюють у зоні відчуження, встановлюється доплата в порядку й розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 2524а (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02).*

Верховна Рада України прийняла за основу законопроект про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (щодо соціального захисту постраждалих осіб).

У законопроекті (№ 2093) пропонується частково відновити дію пунктів та статей Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які

постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», зміни до яких внесені Законом України від 28.12.2014 р. № 76-VIII «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України».

Зокрема, пропонується частково відновити редакцію ст. 2 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», у якій були визначені категорії зон радіоактивно забруднених територій, уточнити періоди проживання постраждалих на територіях зон безумовного (обов'язкового), гарантованого добровільного відселення та зони посиленого радіоекологічного контролю; відновити дію окремих норм Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», які були виключені у зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28 грудня 2014 р., що набули чинності з 1 січня 2015 р., щодо першочергового безоплатного надання санаторно-курортних путівок чи одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування громадянам, віднесеним до категорії 2, 3, 4, компенсацій та пільг громадянам, віднесеним до категорії 4, пільг і компенсацій потерпілим дітям та їхнім батькам (зокрема, забезпечення потерпілих дітей безоплатним харчуванням у середніх загальноосвітніх закладах, які розташовані на території, яка до 1 січня 2015 р. була зоною посиленого радіоекологічного контролю).

Пропонується також надати право неповнолітнім дітям та/або дружині (чоловіку) померлого учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесеного до категорії 1, незалежно від наявності причинного зв'язку смерті з Чорнобильською катастрофою, на пільги, якими він користувався за життя (ст. 20 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»), а також дітям та/або дружині (чоловіку) померлого учасника – одноразову компенсацію за втрату годувальника (ст. 48 цього Закону); дружинам (чоловікам) померлого учасника – щомісячну компенсацію за втрату годувальника та на пенсію у зв'язку з втратою годувальника (ст. 52, 54 цього Закону); дітям, які втратили одного з батьків із числа учасників – на виплату щорічної допомоги на оздоровлення (ст. 48 цього Закону).

Передбачається запровадження щорічного медичного обстеження (диспансеризації) та лікування в спеціалізованих медичних закладах осіб, які народилися від учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та евакуйованих із зони відчуження (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02).*

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту” щодо вдосконалення процедури документування осіб».

Верховна Рада внесла до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» такі зміни:

– у ст. 10 ч. 5 доповнено абзацом 2 такого змісту: «У разі виявлення помилок або неточностей у відомостях про особу, внесених до рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, протягом місяця з дня отримання особової справи біженця або особи, яка потребує додаткового захисту з письмовим висновком, приймає рішення про їх виправлення та здійснює обмін документів, виданих на підставі такого рішення»;

– в абзаці 1 ч. 8 у першому реченні слова «протягом семи робочих днів з дня отримання рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, видає кожній особі» замінено словами і цифрами «протягом 15 робочих днів з дня прийняття рішення про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, оформлює та видає кожній особі» (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02).

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу».

Законодавчим актом ст. 232 Митного кодексу України доповнено ч. 2 такого змісту: «Митний контроль та митне оформлення обсягів природного газу за операцією з заміщення природного газу (бекхолу) здійснюється відповідно до заявленого митного режиму на підставі документів, передбачених пунктом 5 частини першої статті 335 цього Кодексу, а також акту приймання-передачі природного газу між перевізниками-операторами газотранспортних систем України та суміжної іноземної держави (окремо по кожному пункту приймання-передачі газу) та/або перевізником-оператором газотранспортної системи України та оператором газосховища, що містить інформацію про обсяги природного газу за операцією бекхолу.

Порядок здійснення митного контролю за обсягами природного газу за операцією бекхолу визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів.

Під операцією бекхолу розуміється операція, при якій приймання-передача природного газу здійснюється шляхом документального оформлення зустрічних потоків:

– природного газу, який знаходиться в суміжних газотранспортних системах, – перевізниками-операторами газотранспортних систем України та суміжної іноземної держави по кожному пункту приймання-передачі газу окремо без його переміщення трубопровідним транспортом через митний кордон України;

– природного газу, який знаходиться у газотранспортній системі та/або

знаходиться у газосховищах України під митним контролем, – перевізником-оператором газотранспортної системи України та оператором газосховища без його фізичного закачування/відбору в/з газосховища.

Відповідальність за декларування обсягів природного газу за операцією бекхолу несе декларант. Органи доходів і зборів не відшкодовують будь-які майнові претензії осіб, які мають повноваження стосовно відповідних обсягів природного газу».

Законом також доповнено ст. 232 Митного кодексу ч. 3 і 4. Згідно з доповненнями, «митне оформлення природного газу, переміщеного трубопровідним транспортом через митний кордон України за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), здійснюється на підставі даних актів приймання-передачі природного газу між сторонами зовнішньоекономічних договорів (контрактів) та оперативного балансового рахунку (ОБР) за звітний період (місяць), між перевізниками-операторами газотранспортних систем України та суміжної іноземної держави».

Законом також передбачено, що митне оформлення у відповідний митний режим балансуючих обсягів природного газу здійснюється протягом 30 днів після закінчення дії угоди (договору) між сторонами зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Законопроект зареєстровано за № 3074 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02).

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення захисту професійної діяльності журналістів».

Законодавчим актом викладено в новій редакції ч. 2 ст. 163 Кримінального кодексу України «Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер», яка передбачає кримінальну відповідальність за вказані діяння, вчинені щодо журналіста.

Законом також викладено в новій редакції ст. 171 Кримінального кодексу України «Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів», якою, зокрема, встановлено кримінальну відповідальність за такі дії, як «незаконне вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених журналістом матеріалів і технічних засобів, якими він користується у зв'язку із своєю професійною діяльністю, незаконна відмова у доступі журналіста до інформації, незаконна заборона висвітлення окремих тем, показу окремих осіб, критики суб'єкта владних повноважень, а так само будь-яке інше умисне перешкоджання здійсненню журналістом законної професійної діяльності».

Законопроект зареєстровано за № 1630 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02).

4 лютого Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України щодо розгляду судами позовів про примусове видворення або щодо затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення іноземців та осіб без громадянства або забезпечення передачі іноземців та осіб без громадянства відповідно до міжнародних договорів про реадмісію».

Закон спрямований на забезпечення виконання п. 34 Національного плану заходів з виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 805-р, для вдосконалення нормативно-правової бази з питань ефективного управління міграцією та протидії нелегальній міграції.

Згідно із Законом, «адміністративні справи, передбачені ч. 1 цієї статті, розглядаються судом у п'ятиденний термін з дня надходження позовної заяви, крім справ про затримання, які суд розглядає невідкладно, але не пізніше триденного терміну з дня надходження позовної заяви».

Відповідні зміни внесено зміни до п. 6 ч. 1 ст. 18, ч. 1 і 2 ст. 183-5, п. 5 ч. 2 ст. 256 Кодексу адміністративного судочинства України.

Законопроект зареєстровано за № 3154 (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 4.02*).

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо збереження об'єктів культурної спадщини.

Члени комітету розглянули законопроект № 2225а на засіданні 3 лютого. Проект спрямований на вдосконалення законодавчого механізму охорони об'єктів культурної спадщини та традиційного середовища історико-культурних заповідників з метою їх збереження.

Проектом пропонується обмежити будівництво навколо історико-культурних заповідників, заборонити надання в користування, передачу в оренду або у власність земельних ділянок для будівництва в межах охоронних (буферних) зон об'єктів, включених до Списку об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО в Україні, а також у населених пунктах, занесених до Списку історичних населених місць України.

Документом також передбачається заборонити діяльність, що негативно впливає або може негативно вплинути на стан збереження об'єктів культурної спадщини, режим її охорони та використання, передбачивши відповідальність за незаконне знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини чи їхніх частин, а також невжиття заходів щодо запобігання їхнього знищення, руйнування або пошкодження.

Відповідні зміни пропонується внести до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», Земельного кодексу, Кримінального

кодексу та Кодексу України про адміністративні правопорушення.

За результатами обговорення комітет прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект за основу (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 8.02*).

У Комітеті з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки заслухано звіт міністра енергетики та вугільної промисловості України В. Демчишина.

Ішлося про результати роботи міністерства у 2015 р. та програму дій міністерства на 2016 р.

На засіданні були присутні народні депутати України – члени інших комітетів та уповноважені фракцій, представники центральної виконавчої влади, керівники національних компаній, експерти в галузі енергетики та житлово-комунального господарства, представники громадських організацій енергетичного спрямування, зокрема ГО «Діксі груп», Європейсько-українського енергетичного агентства, ВГО «Енергетична асоціація України», ГО «Науково-технічна спілка енергетиків», журналісти.

У вступному слові перший заступник голови комітету О. Домбровський сказав, що звіт міністра енергетики та вугільної промисловості є складовою частиною звіту уряду, та коротко зупинився на досягненнях галузі і прокоментував питання, які залишилися невирішеними. Серед них насамперед неспроможність прийняття Верховною Радою України проекту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення умов функціонування ринку природного газу (реєстр. № 3325). Також він зазначив, що зобов'язання перед Енергетичним співтовариством щодо імплементації положень Третього енергопакета відстають уже мінімум на один рік у частині прийняття відповідних законів, відсутність комплексного розв'язання проблем вугільної галузі.

Міністр енергетики та вугільної промисловості у своєму виступі заявив, що ключове питання, яке коаліція демократичних сил поставила перед міністерством, – це проведення системних реформ за принципами, які діють у Європі, і створення основи для енергетичної безпеки держави.

Протягом 2015 р. Міненерговугілля України, відповідно до своєї компетенції в системі центральних органів виконавчої влади, сконцентрувало свою роботу на забезпеченні енергетичної безпеки, фінансової стабілізації та ефективному розвитку паливно-енергетичного комплексу.

Зокрема, на думку міністра, вдалося:

– у найскладніший в історії опалювальний сезон 2014–2015 р. втримати Об'єднану енергосистему України;

– істотно зменшити залежність від поставок енергоносіїв з Росії;

– створити правові засади нового, європейського, відкритого, конкурентного ринку газу;

– підготувати законопроект, який змінює відносини на ринку електроенергії;

- закласти підгрунття реформування вугільної галузі;
- розпочати очищення енергетичної галузі від корупційних схем;
- дерегулювати сфери видобутку енергоносіїв.

Міністр висловив основні завдання, які стоять у 2016 р. перед галуззю:

- продовження системних змін на ринку природного газу;
- нейтралізація енергозалежності від Росії;
- розробка та впровадження програми розвитку атомно-промислового комплексу;
- вихід на беззбитковість державних шахт;
- підвищення ефективності у виробництві та транспортуванні енергії;
- підтримка відновлювальних джерел енергії.

Народні депутати під час засідання задали запитання міністру. Зокрема, заступник голови комітету О. Белькова поцікавилася, чи між усіма учасниками ринку досягнуто згоди щодо моделі розділення функцій НАК «Нафтогаз України» на ринку природного газу? Міністр ствердно повідомив, що обрана принципова модель, яка узгоджена між ключовими учасниками ринку.

Також народних депутатів цікавили питання розвитку теплової генерації, теплопостачання, енергоефективності, ядерної енергетики, відновлюваних джерел енергії, імпорту вугілля та природного газу, діяльності вугільної галузі тощо.

У заключному слові О. Домбровський наголосив на найбільш важливих стратегічних напрямках розвитку енергетики у 2016 р., а саме необхідності оновлення енергетичної стратегії, яка виконуватиме роль «дорожньої карти» та пріоритетності руху енергетичного комплексу в напрямі європейської інтеграції (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 8.02*).

Керівник постійної делегації в ПАЧЕС Л. Денісова бере участь у Бюджетно-аудиторській комісії.

8–9 лютого 2016 р. керівник постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї Чорноморського економічного співробітництва Л. Денісова бере участь у Бюджетно-аудиторській комісії, яка відбувається в Міжнародному секретаріаті ПАЧЕС (м. Стамбул, Турецька Республіка).

До складу комісії також входять заступник голови ПАЧЕС з фінансових питань, голова вірменської делегації Г. Мінасян; заступник голови ПАЧЕС, голова сербської делегації І. Бечіч та голова турецької делегації Р. Джан.

Як повідомила Л. Денісова на своїй сторінці у Facebook (<https://www.facebook.com/denisovamlsp>), на засіданні Бюджетно-аудиторської комісії ПАЧЕС щодо аналізу бюджету Парламентської асамблеї Чорноморського економічного співробітництва прийнято аудиторський звіт з поправками української делегації, направленими на більш раціональне витрачання бюджетних коштів ПАЧЕС (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 8.02*).

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму рекомендує парламенту прийняти у другому читанні та в цілому проект закону «Про внесення змін до Сімейного кодексу України (щодо невідворотності обов'язку утримувати дитину особами, які позбавлені батьківських прав)».

Редакцією законопроекту (№ 0950), прийнятою за основу, пропонувалося зобов'язати суд приймати рішення про стягнення аліментів одночасно з процедурою позбавлення батьківських прав. У разі відмови матері, батька або інших законних представників дитини отримувати призначені аліменти, суд мав би приймати рішення про перерахування аліментів до державного бюджету.

Законопроект був істотно доопрацьований під час підготовки до другого читання. Зокрема, редакцією законопроекту, яку пропонується схвалити, визначається, що у разі відмови законних представників дитини від отримання аліментів суд приймає рішення про перерахування аліментів на особистий рахунок дитини у відділенні Державного ощадного банку України та зобов'язує матір, батька або інших законних представників дитини відкрити зазначений особистий рахунок у місячний термін з дня набрання законної сили рішення суду.

При обговоренні законопроекту члени комітету наголосили, що його прийняття сприятиме посиленню соціального захисту дітей (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 8.02*).

Из фракции П. Порошенко выходит еще один нардеп.

Нардеп Е. Фирсов заявил, что выходит из БПП, поскольку не может находиться во фракции с И. Кононенко (<http://korrespondent.net/ukraine/3626241-yz-fraktsyy-poroshenko-vykhodyt-esche-odyn-nardep>).

«Это решение далось мне очень непросто. Я подошел к нему взвешенно, обдумывал несколько дней, но понял, что другого выхода у меня нет. Поэтому я выхожу из фракции “Блок Петра Порошенко”. Честно говоря, я хотел выйти из фракции еще в тот день, когда она не поддержала решение о лишении мандата И. Кононенко», – написал он в своем блоге на «Украинской правде». Е. Фирсов подчеркнул, что оставаться во фракции вместе с И. Кононенко больше не может, «так как не согласен покрывать его коррупционную деятельность».

Как сообщалось, 3 февраля глава Минэкономики А. Абромавичус заявил, что уходит в отставку из-за блокирования реформ. По словам министра, бизнес-партнер П. Порошенко, нардеп И. Кононенко, блокирует работу министерства. Перед этим 2 февраля депутат Н. Томенко вышел из фракции «Блок П. Порошенко» (*Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 8.02*).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент П. Порошенко прийняв доповідь голови Служби безпеки України та Генерального прокурора України про нововиявлені важливі обставини в слідстві щодо розслідування злочинів проти Майдану – нарешті, знайдено зброю, з якої вбивали героїв Майдану.

Керівник СБУ В. Грицак доповів, що під час розслідування матеріалів кримінальних проваджень, пов'язаних з подіями Революції гідності 2013–2014 рр., Службою безпеки було вжито ряд оперативно-розшукових заходів, у результаті яких було виявлено фрагменти 23 од. вогнепальної нарізної зброї, з якої стріляли на Майдані. Зброя була пошкоджена механічним способом, спилено ідентифікаційні номери. За результатами проведеної експертизи СБУ ідентифіковано 12 з 23 од. зброї.

«З великою долею ймовірності можна сказати, що це фрагменти 22 автоматів Калашникова та одного кулемета Калашникова, крім того, один ствол 12-го калібру мисливської гладкоствольної зброї», – повідомив В. Грицак. Він також доповів, що після отримання висновків експертизи відповідні матеріали було надіслано до Генеральної прокуратури, МВС.

У свою чергу Генеральний прокурор В. Шокін зазначив: «Слідством доведено повністю та беззаперечно, що з цієї зброї вбивали майданівців». Він пообіцяв найближчим часом поінформувати, у яких конкретно випадках вона використовувалася.

Президент наголосив, що всі винні в розстрілі майданівців обов'язково мають бути притягнені до відповідальності, у тому числі й ті, хто віддавали злочинні накази. Ці матеріали «істотно збільшують доказову базу для притягнення до відповідальності конкретних посадових осіб, причому не лише тих, хто вбивав з цієї зброї українських героїв, але ми можемо зараз прослідкувати і тих, за чий наказ ця зброя була видана, замовників і організаторів вбивств, що істотно покращує доказову базу», сказав П. Порошенко.

Президент відзначив, що наполягатиме, щоб Верховна Рада на найближчій сесії внесла зміни до закону про заочне правосуддя, щоб усі винні були покарані (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 5.02*).

Президент П. Порошенко разом з Прем'єр-міністром А. Яценюком і Головою Верховної Ради В. Гройсманом провів зустріч з послами країн «великої сімки» та Європейського Союзу.

Президент України наголосив, що рішуче налаштований на продовження реформ, яких від влади чекає українське суспільство. Для цього необхідно негайного перезавантажити уряд. При цьому, за словами П. Порошенка, міністри-реформатори та їхні команди мають залишитися.

Посли країн «великої сімки» та ЄС наголосили на важливості

збереження єдності української влади в непростих обставинах російської агресії, у яких сьогодні перебуває Україна.

Співрозмовники також обговорили ситуацію з імплементацією мінських домовленостей. Президент П. Порошенко повідомив про їхнє постійне невиконання російською стороною та закликав країни-партнери продовжити тиск на Росію через санкції (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 4.02).

Президент України своїм указом затвердив новий військово-адміністративний поділ території України. Глава держави ввів у дію відповідне рішення РНБО від 27 січня 2016 р.

Військово-адміністративний поділ території України встановлює територіально-географічні межі відповідальності органів військового управління Збройних сил України за виконання військово-адміністративних функцій у сфері оборони на суші, у повітряному та морському просторі з урахуванням території, яка згідно із законами України та постановами Верховної Ради України визнана тимчасово окупованою.

Необхідність зміни військово-адміністративного поділу території України обумовлена положеннями Воєнної доктрини України, що передбачають механізми реагування на актуальні загрози воєнній безпеці держави, зокрема з боку Російської Федерації, а також структурними змінами у системі управління Збройних сил України, удосконалення якої відбувається відповідно до Замислу реформування Збройних сил України та Стратегічного замислу застосування Збройних сил України, інших військових формувань і правоохоронних органів з відсічі збройної агресії проти України, затверджених Президентом України.

Указ Президента визначає та нормативно врегульовує питання розмежування території держави на військово-адміністративні райони в інтересах забезпечення оборони України.

Сухопутна територія України поділяється на чотири військово-сухопутні зони та окремих військово-сухопутний район, які є районом відповідальності оперативних командувань «Північ», «Південь», «Захід» і «Схід».

Повітряний простір України поділяється на три військово-повітряні зони та один окремих військово-повітряний район, які є районом відповідальності повітряних командувань «Захід», «Південь» та «Центр».

Морський простір з урахуванням правового статусу тимчасово окупованих територій внутрішніх морських вод і територіального моря України навколо Кримського півострова та окремого району Донецької області поділяється на Чорноморську та Азовську військово-морські зони відповідальності командування Військово-Морських сил Збройних сил України (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 5.02).

Президент П. Порошенко нагородив високими державними нагородами 44 військовослужбовців Збройних сил України, з них 16 – посмертно, за мужність і героїзм, за вірність українському народові та військовій присязі, виявлені під час антитерористичної операції.

Відповідний указ глава держави підписав 4 лютого.

Серед нагороджених орденом «Богдана Хмельницького» – командир механізованої роти механізованого батальйону 93-ї окремої механізованої бригади оперативного командування «Схід» ЗСУ України старший лейтенант О. Борщ. Офіцер брав участь у штурмі монастиря в Донецькому аеропорту, де проявив мужність і героїзм при знищенні ворога та самопожертву, рятуючи життя своїх бойових побратимів.

Також серед нагороджених цією високої державною нагородою – лейтенант Є. Кожевніков, заступник командира танкового батальйону 93-ї окремої механізованої бригади. 22 червня 2015 р. під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Піски отримав важке поранення. Після лікування повернувся до своєї частини.

Серед нагороджених (посмертно) орденом «За мужність» – солдат О. Олександров, який героїчно загинув під час бою з бойовиками поблизу Мар'їнки Донецької області 31 липня 2015 р. Він проходив службу в 28-й окремії гвардійській механізованій бригаді оперативного командування «Південь» **(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 4.02).**

Прем'єр-міністр України А. Яценюк повідомив, що уряд готує план дій на наступні 12 місяців, і звернувся до членів парламенту подати своє бачення та пропозиції до економічної програми. Про це він сказав під час «години запитань» до уряду в парламенті в п'ятницю, 5 лютого.

А. Яценюк наголосив на важливості діалогу між урядом і парламентом. Він звернувся до народних депутатів: «Це серйозне питання – економічна політика країни на наступні роки. Якщо у вас є чітке бачення та реальні пропозиції – без популізму, а там, де ми можемо досягнути результату, – цей мій обов'язок як Прем'єра – зробити так, щоби ваші положення економічної програми потрапили в нашу спільну програму, аби ви і ми їх підтримували.

Звертаюся до всіх членів парламенту, які дійсно хочуть, щоби у нас вийшло як у країни. Дайте своє бачення, дайте свої пропозиції.

Це не має бути дисертація на тисячу сторінок. Це конкретні пункти, які ми запропонуємо вам і українському суспільству в прозорості боротьби з корупцією, економічному зростанні, цінній стабільності, залученні інвестицій і новому порядку управління державними компаніями і приватизації» **(Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.02).**

У «10 хвилинах» у неділю, 7 лютого, Прем'єр-міністр України А. Яценюк оголосив принципи, з якими урядова команда готова далі продовжувати свою роботу.

Перший принцип, підкреслив глава уряду, – це відсутність політичного тиску та політичної корупції: «Кожен міністр, який призначений урядовою коаліцією, несе всю повноту відповідальності за свою галузь і за ту політику, яку він визначає в галузі. Жодна з політичних фігур чи жоден бізнесмен, який має власні інтереси, не має права тиснути на міністра та примушувати його приймати ті рішення, які суперечать політиці міністра та інтересам української держави.

Більше ніяких політичних квот в органах державної влади та управління. Жодних політичних і бізнес-інтересів у керівництві державних компаній та державних банків».

Другий принцип – це «повна нетерпимість до корупції – як політичної, так і економічної»: «Будь-які призначення на державні компанії будуть здійснюватися виключно через незалежний номінаційний комітет. І 60 найбільших державних компаній отримають нових і незалежних керівників. Незалежних як від політичних фракцій і партій, так і від бізнес-груп і бізнес-еліт».

При цьому в 2016 р. в Україні повинна розпочатися чесна та прозора приватизація, наголосив глава уряду: «На приватизацію повинен бути виставлений Одеський припортовий завод, компанія “Центренерго”, інші енергетичні компанії.

Парламент повинен ухвалити закон, який дає можливість стратегічному інвестору на публічному та чесному прозорому конкурсі придбати державні об'єкти з тією метою, щоб залучити іноземні інвестиції, створити нові робочі місця, модернізувати українську економіку та позбавити державні компанії політичного впливу і статусу годувальниць для тих чи інших політичних партій та сил».

Третій принцип, наголосив А. Яценюк, – це принцип «повної прозорості діяльності керівників органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та народних депутатів України». Він підкреслив, що засідання Кабінету Міністрів України будуть транслюватися в прямому ефірі. «Ми повинні побороти телефонне право та будь-які спроби тіньових домовленостей за лаштунками прозорої української політики», – підкреслив глава уряду.

Для цього, повідомив А. Яценюк, Кабінет Міністрів України приймає рішення про запровадження Кодексу етичної поведінки державного службовця та вносить до Верховної Ради України Кодекс доброчесності політичного діяча: «Ці рішення передбачають обов'язковість фіксації всіх зустрічей та перемовин політичних діячів і керівників органів державної влади в Україні».

Четвертий принцип – це принцип відповідальності. Глава уряду зазначив, що Кабінет Міністрів України, відповідно до Конституції, підзвітний та підконтрольний Верховній Раді України: «Це конституційний

обов'язок Прем'єра та міністрів уряду – прозоро та чесно звітувати перед українським парламентом за ту роботу, на яку нас наймали. Уряд сформований парламентською коаліцією. Діяльність уряду визначена коаліційною угодою та програмою діяльності Кабінету Міністрів України, яка підтримана членами українського парламенту.

Це означає, що уряд виконує свою частину роботи як виконавча гілка влади. Але український парламент голосує за ті закони, які необхідні для проведення реформ у країні, і довіряє уряду, який він сформував. І допомагає уряду змінювати країну та проводити правильні рішення для української держави».

П'ятий принцип, підкреслив глава, – це принцип розподілу влад: «Президент України є главою Української держави. І Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом.

Кабінет Міністрів України є виконавчою гілкою влади, який відповідає за соціальну, економічну, фінансову та бюджетну політику, який відповідає за фінансування армії та Збройних сил, який потребує всієї повноти виконавчої влади для того, щоб виконувати план реформ, який визначений главою української держави».

Верховна Рада України, наголосив глава уряду, є законодавчим органом, якому підзвітний і підконтрольний український уряд і який приймає закони на виконання програми дій уряду та Коаліційної угоди.

А. Яценюк наголосив, що політична дискусія про необхідність зміни уряду «іде з першого дня, коли цей уряд був призначений». Глава уряду підкреслив, що Президент і Верховна Рада України мають право внести до парламенту резолюцію недовіри Кабінету Міністрів України: «Якщо будь-хто з наших політичних діячів вважає, що цей уряд не виконує програму і не проводить реформи, це означає, що до парламенту можна внести 150 голосів резолюцію недовіри уряду та проголосувати відповідну відставку.

Але перестаньте нас лякати відставкою. Ми прийшли сюди працювати задля реальних змін у країні. І зараз мова йде не про персоналії, а про конкретні ціннісні речі. Про економічну програму стабілізації ситуації в країні та про політичну стабільність в Українській державі.

У боротьбі за владу та хлібні місця деякі політики забули, що Україна перебуває в стані війни, яку оголосила Росія, що ми не подолали економічну кризу і що люди очікують реальних змін у країні.

Моя команда і я не будемо зупинятися на половині дорозі в проведенні реформ. Саме тому українські міністри прийняли рішення повернутися назад до уряду для того, щоб проводити ці зміни в країні на тих принципах, які щойно виголошені. Якщо в будь-кого іншого є альтернативна програма, чи він не поділяє ті принципи, які були проголошені, беріть відповідальність на себе. Але ми будемо далі продовжувати йти цим шляхом. Шляхом побудови сильної, суверенної європейської України» *(Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 7.02).*

«Найбільш важливе зараз – не допустити жодного розчарування та зневіри, мати холодний розум і віру в наше майбутнє, для звершень і для майбутніх поколінь», – підкреслив Прем'єр-міністр України А. Яценюк у «10 хвиликах» у неділю, 7 лютого.

А. Яценюк підкреслив, що політична криза, яка виникла в Україні, дає можливість «перезавантажити відношення в українській владі»: «Криза – це завжди можливість. Я вважаю, що така криза зараз для українського політичного класу була необхідна. І ми повинні використати цю можливість, щоб перезавантажити відношення в українській владі».

Він наголосив, що цей Кабінет Міністрів «прийшов єдиною урядовою командою»: «Вона складається з політиків, вона складається з технократів. Але це – єдиний організм, який протягом останніх 12 місяців проводить важкі, складні, але правильні рішення для країни.

Відверто повинен визнати, що ми зробили багато помилок, що часто-густо ми не встигали за вином подій і за тим, що треба швидше і швидше проводити реформи. Але я так само прошу визнати те, що цей уряд за 12 місяців зробив реформ і змін у країні більше, ніж усі попередні уряди за два десятки років».

Уряд, за його словами, «усвідомлював і усвідомлює, що частина з цих реформ сьогодні є дуже непопулярними»: «Але це єдиний рецепт, яким чином у майбутньому Україна досягне сильних економічних, соціальних і політичних результатів, яким чином Україна стане частиною Європейського Союзу та великого європейського простору.

Ми не маємо права підірвати віру в майбутнє нашої країни та маємо довести, що цінності Майдану перемагають щодня» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 7.02*).

«У нас парламентсько-президентська республіка. Ви відповідальні члени парламенту. Ми – відповідальні члени уряду. Ми сказали: ми разом прийшли, разом підемо», – звернувся Прем'єр-міністр України до народних депутатів у п'ятницю, 5 лютого, під час «години запитань» до уряду.

Він звернувся до народних депутатів: «У вас є конституційне право внести до парламенту резолюцію недовіри Кабінету Міністрів. Будь ласка, скористайтесь цим правом. Поставте на голосування питання про недовіру уряду. Якщо це набере голоси, ми з честю та гордістю передамо новому складу Кабінету Міністрів відповідні повноваження. Зробіть цей крок. Це вже буде ваша відповідальність.

А зараз ми виконуємо свою відповідальність. Свою відповідальність по проведенню реформ, втриманню країни, формуванню бюджету, залученню мільярдів у країну для того, щоб Україна далі рухалася».

Він зазначив, що два роки тому інший парламент призначив його Прем'єр-міністром і призначив членів уряду: «Рік тому цей парламент нас

усіх призначив членами уряду. Я йшов на цю посаду, розуміючи всі політичні наслідки особисто для себе.

Я прийняв рішення про зміну тарифів, про зміну соціальної політики та системи – як політик у першу чергу, разом з нашою командою.

Я приймав усі непопулярні рішення, які жоден Прем'єр протягом 20 років не брав на себе і не візьме – надто бояться за рейтинг. Я переживаю тільки за рейтинг країни».

Відповідаючи на запитання народного депутата щодо співпраці з Президентом України, А. Яценюк наголосив: «Президент разом з урядом несе всю повноту відповідальності. Президент є політичним партнером Прем'єр-міністра. Президент – відповідальна людина за долю країни. Прем'єр-міністр буде працювати з Президентом, якщо Президент цього хоче».

Глава уряду звернувся до народних депутатів і заявив, що уряду та країні не потрібні «вічні атаки і боротьба за владу». Урядовцям потрібна беззаперечна підтримка: «Допоможіть їм – і ви допоможете країні» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.02).*

Для залучення інвестицій до України необхідна чесна та прозора приватизація, продовження процесу дерегуляції, завершення судової реформи та створення Державного бюро розслідувань, підкреслив Прем'єр-міністр України А. Яценюк у п'ятницю, 5 лютого, під час «години запитань» до уряду в парламенті.

Глава уряду підкреслив, що залучити інвестиції до України можна «тільки тоді, коли Україна далі буде знаходитись у програмі співпраці з Міжнародним валютним фондом»: «Це означає, що нам треба далі буде приймати закони, необхідні для конкретного плану економічних реформ, відображених у нашому меморандумі. Це наші зобов'язання та наше бачення економічного плану як української держави.

Наше завдання – це провести чесну і прозору приватизацію. А. Яценюк наголосив, що стратегічні об'єкти не підлягатимуть приватизації. За його словами, необхідно приватизувати ті компанії, де «сидять чи політичні призначенці минулої чи нової влади, і через суди чи через будь-що далі будуть контролювати ці об'єкти».

Глава уряду підкреслив, що така перша чесна та прозора приватизація повинна відбутися на Одеському припортовому заводі.

А. Яценюк звернувся до парламентарів підтримати відповідні зміни до законодавства про приватизацію.

Для покращення інвестиційного клімату необхідне також ухвалення урядових законопроектів щодо реформи Державної фіскальної служби України, що дасть змогу змінити «систему адміністрування і відношення до українського бізнесу» та побороти корупцію в ДФС.

Уряд, зокрема, пропонує ліквідувати податкову міліцію та створити на її базі Службу фінансових розслідувань.

А. Яценюк висловив вдячність парламенту за підтримку кількох пакетів законів щодо дерегуляції. Водночас він наголосив на необхідності ухвалити ряд законопроектів, які, зокрема, стосуються підвищення позиції України в рейтингу Doing Business: «Ми це не зробили в минулому році з незрозумілих причин. Зараз необхідно провести ряд законодавчих змін, починаючи з системи підключення до електромереж і закінчуючи системою реєстрації підприємств, для того щоб покращити наші показники».

Глава уряду нагадав, що Кабінет Міністрів передав повністю всі повноваження з призначення керівників держкомпаній «від міністрів, уряду чи Прем'єра під номінаційний комітет, який переданий безпосередньо під Міністерство економічного розвитку та торгівлі України».

«Топ-60 державних компаній будуть перепризначені виключно через незалежний номінаційний комітет. Так само, як ми зробили по НАК “Нафтогаз України”. НАК “Нафтогаз” зараз стає повністю незалежною компанією – від уряду, чи від міністра енергетики та вугільної промисловості, чи будь-кого іншого», – наголосив А. Яценюк.

Необхідними для покращення інвестиційного клімату глава уряду назвав зміни в судовій та правоохоронній системі, що лежать поза межами повноважень уряду: «Якщо правоохоронна система спеціальних органів далі буде використовуватись, щоби проводити замовні обшуки чи відкривати замовні кримінальні справи, то жоден інвестор не прийде. Якщо суди далі будуть корумповані, так само жоден інвестор не прийде».

«Ми з вами в поточному році повинні завершити судову реформу нарешті створити Державне бюро розслідувань, призначити туди керівника, відібрати в органів прокуратури функцію слідства і дати можливість новому правоохоронному органу працювати так, щоб він не лякав інвесторів, а переслідував злочинців», – підкреслив А. Яценюк (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.02*).

«За минулий рік уряд зменшив валовий зовнішній борг країни на 4,3 млрд дол. США та скоротив дефіциту державного бюджету», – наголосив Прем'єр-міністр України А. Яценюк у п'ятницю, 5 лютого, під час «години запитань» до уряду в парламенті.

Він нагадав, що було реструктуризовано 15 млрд дол. США державних боргів.

«Ми очікуємо, що Росія подасть на Україну в суд по 3 млрд дол. США, які були нічим іншим, як політичним хабарем В. Януковичу за непідписання Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС. Тому уряд ввів мораторій на виплату цього боргу і не виплачує його».

Протягом останніх двох років уряд робить усе для того, аби відбулася економічна стабілізація, підкреслив він, наперед через зменшення дефіциту державного бюджету: «Це реальні цифри. У нас один із найкращих показників дефіциту державного бюджету. Ми ріжемо так звані непрофільні витрати, ми оптимізуємо систему органів державної влади, у тому числі і

через зменшення кількості органів державної влади та проведення реформи в Державній фіскальній службі та інших органах виконавчої влади».

Глава уряду звернувся до народних депутатів ухвалити внесені урядом законопроекти щодо реформи Державної фіскальної служби: «Дайте нам можливість вичистити старий корупційний анклав корупціонерів-митників і корупціонерів-податкових інспекторів і змінити систему адміністрування та відношення до українського бізнесу».

У тому числі уряд пропонує ліквідувати податкову міліцію та створити на її базі Службу фінансових розслідувань, нагадав А. Яценюк і звернувся до нардепів підтримати цю ініціативу (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.02).

«Як і в минулому році, коли ми підвищили заробітні платні та пенсії на 13 і 19 % відповідно, ми це зробимо в цьому році. Перше підвищення заробітних плат і соціальних стандартів відбудеться вже в травні», – наголосив Прем'єр-міністр України А. Яценюк у п'ятницю, 5 лютого, під час «години запитань» до уряду в парламенті.

А. Яценюк нагадав, що 4 лютого Кабінетом Міністрів України було проведено позачергове засідання, під час якого члени уряду, «які були призначені парламентом і працюють у, м'яко кажучи, непростих умовах протягом останніх 14 місяців», чітко заявили: «Ми всі прийшли однією командою. І ми будемо працювати далі однією командою. І якщо буде прийнято рішення про те, що ця команда повинна бути змінена, ми підемо всі разом. Але ми будемо боротися до останнього».

За останні два роки, наголосив він, «Україна не допустила дефолту та списала борги»: «За останні два роки Україна піднялася двічі в рейтингу Doing Business. Ми будемо боротися за те, щоб іноземні інвестиції в Україну повернулися, як це вже почало відбуватися минулого року. Незважаючи на те, що Україна втратила п'яту частину своєї економіки, внаслідок російської військової агресії втратила Крим, частину Донецька та Луганська, ми вперше в IV кварталі минулого року отримали економічне зростання».

«Ми будемо боротися за цінову стабільність у країні. І саме тому ми визначили, що рівень інфляції в поточному році повинен бути не вище 12 %», – наголосив глава уряду.

Уряд буде боротися за те, щоб далі виплачувалися заробітні платні, пенсії та соціальні пільги, так само, як вони виплачувалися останні 24 місяці.

Він також наголосив на необхідності, «щоб бізнес, який отримав сьогодні послаблення завдяки нашій з вами спільній позиції по зменшенню вдвічі основного податку на бізнес – податку на заробітну плату, – отримав додатковий фінансовий ресурс, а з іншого боку – детінізував бізнес і збільшив заробітні платні для українських громадян.

«Ми будемо боротися за те, щоб українська банківська система стала стабільною, щоб українські банки нарешті почали кредитувати українську економіку дешевою та довгою гривнею. Тому що саме це необхідно, щоби

українська економіка отримала додатковий ресурс», – підкреслив А. Яценюк.

Глава уряду звернувся до народних депутатів: «Ми будемо спільно з вами боротися за те, щоби ті зобов'язання, які ми взяли з вами перед нашими іноземними партнерами, були виконані. Україна далі повинна рухатися шляхом складних, але правильних реформ, які нами підписані з Міжнародним валютним фондом, Світовим банком, усіма ключовими міжнародними фінансовими організаціями, які сьогодні кредитують українську економіку».

Він також наголосив, що уряд удвічі підвищив рівень грошового забезпечення для українського війська. «Ми будемо боротися за країну. Не хочете боротися – тікайте з поля бою. А ми будемо робити свою роботу», – наголосив А. Яценюк (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.02*).

«Якщо 2014 р. дефіцит НАК “Нафтогаз України” був 10 млрд дол., минулого року – 1 млрд дол., то цьогоріч “Нафтогаз” стане вперше прибутковим», – наголосив Прем'єр-міністр України А. Яценюк у п'ятницю, 5 лютого, під час «години запитань» до уряду в парламенті.

Глава уряду підкреслив, що за останні десять років найбільша корупція в Україні існувала в газовому секторі: «Мільярди доларів, які викачувалися з державної компанії НАК “Нафтогаз України”, десятки посередників, сотні фірм і темні контракти з Російською Федерацією призводили до грабежу мільярдів доларів із кишень платників податків.

Усі попередні Прем'єри та попередні уряди говорили. Цьому уряду вдалося. Немає більше посередників, немає більше темних російських компаній – тільки прямі угоди».

Уряду також вдалося повернути державний контроль над компанією «Укрнафта»: «Багато розповідали про те, як це зробити. Правда, забули, що на посаді Прем'єра підписували незаконну угоду з акціонерами “Укрнафти”, яка давала можливість міноритарному акціонеру далі тримати компанію під своїм контролем.

Ми внесли до парламенту закон, ви проголосували, – ми це зробили».

А. Яценюк нагадав, що дивіденди від «Укрнафти» в розмірі 1 млрд 790 млн були зараховані до державного бюджету України в повному обсязі 30 грудня 2015 р.

Крім того, компанії була пред'явлена пеня за несвоєчасну сплату дивідендів: «Ми пред'явили позови на 9,7 млрд грн. Усе майно арештовано. Ми робимо свою роботу».

А. Яценюк також підкреслив, що протягом двох років уряд повернув у державну власність «усі державні компанії, які були в сумнозвісних олігархів від Партії регіонів у так званій оренді або в концесії». «Усі говорили, що неможливо зачистити корумпованих чиновників. Ми провели люстрацію, люстрували 800 корумпованих чиновників. І це реальна боротьба з корупцією, – наголосив він. – Усі говорили, що не можна поміняти систему

призначення керівників державних компаній. Так, це не просто, так, є політичний тиск, і про це заявив міністр економіки А. Абромавичус».

А. Яценюк наголосив: «Я покладаю край будь-яким спробам тиснути на А. Абромавичуса або вчиняти проти нього незаконні дії. Цей міністр під захистом моєї фракції та уряду» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>).* – 2016. – 5.02).

6 лютого Прем'єр-міністр України А. Яценюк узяв участь у відкритті першого в Україні некомерційного інкубатора ІТ-проектів на основі відкритих даних 1991 Open Data Incubator.

А. Яценюк звернувся до учасників хакатону: «Нову країну я бачу тут. І ця країна має всі шанси стати лідером в Європі. Тому що ми маємо найважливіший потенціал – інтелект.

Якщо десять років тому всі думали, що найважливіший потенціал – це газ чи нафта, подивіться на ціни та спитайте в Росії. Якщо весь світ раніше думав, що основний капітал – це безпосередньо капітал грошовий, це капітал у будові, у заводах, а зараз я вважаю, що тільки сильний талант і розум здатний розвивати все інше. Світ змінився. І в цьому світі кожен, хто має ідеї, талант і бажання, – є основним драйвером змін.

Нова Україна – це, як новий світ, – четверта індустріальна революція. Вони в основі своїй лежать у першу чергу на інтелекті і на таланті».

Він підкреслив, що нині у світі основне – «не соціалізм, не капіталізм, а “талантизм”» – від слова талант: «Талант – це ідеї, це те, що може зробити аграрний сектор набагато сильнішим, може допомогти провести реформу системи охорони здоров'я. Талант – це те, що дасть можливість нам побороти захворювання через біо- та нанотехнології».

Він підкреслив, що талант – це те, що повинно створити нову Україну і в тому числі – новий український політичний клас: «Зараз політика дуже консервативна. І проходить певний етап як переосмислення, так і реальних змін. Нові політики повинні бути людьми, які вміють приймати рішення швидко та оперативно на підставі баз даних, на аналітики, тих систем, які створюєте ви».

Так звана четверта індустріальна революція, зазначив А. Яценюк, вимагає кроків уперед. Ці кроки, наголосив він, можна зробити лише через партнерство приватного сектору, громадянського суспільства та уряд: «Конвергенція цих трьох елементів дає можливість будувати нову країну».

Він наголосив на важливості прозорості уряду. А. Яценюк нагадав, що уряд відкрив максимальну кількість баз даних, і зараз можна отримати інформацію, зокрема, про нерухомість і будь-яку власність як держслужбовців, так і інших громадян.

Уряд також запровадив ряд онлайн-сервісів для громадян України: «Міністерство юстиції зробило дуже серйозні кроки в тому, щоб люди не стояли в чергах, не реєстрували свої підприємства доволі тривалий час, не чекали довідок, реєстрації сертифікатів, а могли просто зайти, заплатити

декілька десятків або сотень гривень і швидко, без черги і, основне – без корупції отримати послугу від держави».

Глава уряду подякував молодим людям за їхню наснагу та роботу: «Ви зробили самі себе. Якщо кожен буде робити себе сам, то ми разом зробимо країну. Немає на кого чекати, думати, що хтось прийде і щось змінить. Ви самі робите та доводите всім, що те, що ви робите, важливе для країни та світу. Тому що хочете бути лідером. Тоді й Україна буде лідером».

Після відкриття інкубатора А. Яценюк познайомився з кількома ІТ-командами, які працюватимуть тут над проектами, зокрема розробниками Eсо is me – проекту енергозбереження в кожній окремій оселі, коли спеціальний прилад, встановлений у лічильник, зможе визначати, скільки енергії споживає кожен з електричних приладів, а також командою розробників Digital police – предиктивного сервісу «Карта криміногенності» для нової української поліції.

6–7 лютого в Києві відбувся фінальний етап відбору ІТ-проектів у перший в Україні некомерційний інкубатор 1991 Open Data Incubator. Захід проводився у форматі дводенного хакатону. У рамках фінального етапу відбору протягом 48 годин понад 100 програмістів створювали ІТ-сервіси для державного сектору, громадян і бізнесу, які функціонують на основі відкритих державних даних і великих масивах даних.

Стартапи «1991» спрямовані на розв’язання проблем інфраструктури, сільського господарства та енергетики, а також створення електронних послуг для населення, аналітичних систем для міністерств і цифрових рішень Smart City. У результаті проведеного хакатону журі відбере декілька ІТ-проектів, що базуються на відкритих даних, які стануть учасниками першої двомісячної інкубаційної програми «1991».

Проект 1991 Open Data Incubator реалізується за підтримки регіонального фонду прямих інвестицій, Western NIS Enterprise Fund, компанії «Майкрософт Україна» та технологічної громадської організації SocialBoost за сприяння Прем’єр-міністра України та уряду України (*Урядовий портал (<http://www.kmi.gov.ua>). – 2016. – 6.02*).

5 лютого 2016 р. міністр охорони здоров’я України О. Квіташвілі підписав чотирьохсторонній Меморандум про взаємодію в рамках проекту «Перший добровольчий мобільний шпиталь ім. М. Пирогова» (ПДМШ), що має на меті залучення цивільних медиків і допоміжного персоналу для проведення діагностики, диспансеризації та надання медичної допомоги військовослужбовцям, працівникам правоохоронних органів і цивільному населенню, що проживають чи проходять військову службу в районах проведення АТО, а також в інших регіонах України.

Сторонами-підписантами цього Меморандуму виступили МОЗ України, Міністерство оборони України, Генеральний штаб Збройних сил України та благодійна організація «Благодійний фонд “Перший добровольчий мобільний шпиталь ім. М. Пирогова”».

О. Квіташвілі запевнив, що МОЗ, зі свого боку, у межах цього Меморандуму, компетенції та чинного законодавства сприятиме роботі ПДМШ заради тієї мети, яка була поставлена, і висловив вдячність усій команді, яка долучилася до цього проекту та непростими зусиллями втілювала весь цей час і втілює досі надання медичної допомоги військовослужбовцям, працівникам правоохоронних органів і цивільному населенню в зоні АТО.

За словами Президента БО «БФ “Перший добровольчий мобільний шпиталь ім. М. Пирогова”» Г. Друзенка, ПДМШ – унікальний пілотний проект, який силами взаємодії багатьох структур, політичної волі, допомоги місцевої влади, зміг налагодити систему надання медичної допомоги у фронтовій зоні: і формування медичного персоналу, і постачання медикаментів, автотранспорту, допоміжного обладнання тощо. «Структура працює вже більше року, і я вдячний сторонам, визначеним цим документом, за сприяння та підтримку цієї діяльності», – зазначив він.

Відповідно до Меморандуму проект ПДМШ діє зі статусом мобільного загону медицини катастроф і в межах наявних людських і матеріальних ресурсів організовує надання якісних і безоплатних медичних послуг військовослужбовцям, працівникам правоохоронних органів і цивільному населенню (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.02*).

Стан погашення заборгованості із заробітної плати у 2015 р. та питання контролю Держпраці за додержанням законодавства про оплату праці обговорили 5 лютого в Мінсоцполітики члени Комісії з питань погашення заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), пенсій, стипендій та інших соціальних виплат. Засідання відбулося під головуванням заступника міністра соціальної політики, керівника апарату В. Іванкевича.

Окреслюючи поточну ситуацію, заступник міністра зазначив, що, незважаючи на загальне зменшення існуючої заборгованості із зарплатні, виникають борги за інші періоди або на нових підприємствах. «Порівняно з 1 січня 2015 р. вдвічі скоротилася кількість працівників економічно активних підприємств, яким не виплачено заробітну плату, – зазначив В. Іванкевич. – На 1 січня 2016 р. ця цифра становила 185,4 тис. осіб, тоді як роком раніше – 382,1 тис. осіб».

Комісія заслухала керівників окремих найбільших підприємств-боржників: Харківського державного авіаційного виробничого підприємства, ДП «Науково-дослідний інститут “Квант”», КП «Шосткинський казенний завод “Зірка”», ДП «Суднобудівний завод ім. 61 комунара».

«Центральні та місцеві органи виконавчої влади спільно з керівниками підприємств-боржників повинні докласти максимум зусиль для погашення заборгованості із заробітної плати у 2016 р.», – наголосив В. Іванкевич. Члени комісії також проаналізували стан виконання протокольних рішень комісії у 2015 р. (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.02*).

Заява МЗС України щодо запуску КНДР балістичної ракети.

В Україні рішуче засуджують і вважають неприйнятними та провокаційними дії Корейської Народно-Демократичної Республіки, пов'язані із запуском 7 лютого 2016 р. так званого штучного супутника «Кванмьонсон-4», який може бути прихованим випробовуванням балістичного ракетносія.

Незалежно від того, що насправді було його метою, згаданий запуск, здійснений невдовзі після ядерних випробовувань на початку січня, є прямим порушенням Резолюцій РБ ООН 1695, 1718, 1874, 2094 та інших відповідних документів. Безвідповідальні дії Пхеньяна серйозно погіршують безпекову ситуацію на Корейському півострові, підривають регіональний мир і стабільність.

Як держава, що добровільно відмовилася від свого ядерного арсеналу та сумлінно виконує свої зобов'язання у галузі нерозповсюдження ядерних матеріалів, технологій та засобів їхньої доставки, Україна продовжить тісну співпрацю з нашими партнерами, зокрема членами Ради Безпеки ООН, з метою відповідного реагування на цей виклик.

Україна закликає Пхеньян у подальшому утримуватися від подібних дій та повернутися до виконання відповідних резолюцій РБ ООН (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 8.02*).

ПОЛІТИКА

Європейський парламент 4 лютого 2016 г. прийняв очередную резолюцію по Криму, в которой призвал Россию начать переговоры с Украиной и другими сторонами по вопросу деокупации Крыма (<http://korrespondent.net/world/worldabus/3624814-evroparlament-prynial-rezolutsiyui-po-krimu>).

За соответствующий документ «Ситуация с правами человека в Крыму», в частности крымских татар, проголосовали 472 евродепутата, против – 79, воздержались – 33, передает «РБК-Украина».

В резолюции говорится, что Европарламент «приветствует украинскую инициативу по созданию международного переговорного механизма по восстановлению украинского суверенитета в Крыму в формате “Женева плюс”, который должен включать в себя непосредственное взаимодействие с ЕС».

Европарламент также заявляет о своей поддержке решения ЕС запретить импорт товаров и услуг из Крыма, если они не сопровождаются сертификатом происхождения от украинских властей, а также ограничить экспорт определенных товаров и технологий, инвестиций, торговли и сферы услуг в Крым.

Также Европарламент в своей резолюции «осуждает милитаризацию

Крымского полуострова, которая оказывает значительное негативное влияние на экономическую и социальную жизнь, а также угрозы со стороны России разместить ядерное оружие в Крыму, составляющее значительную угрозу для региональной, европейской и глобальной безопасности; вновь призывает к выводу всех российских войск из Крыма и Восточной Украины» (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 4.02).

Український парламентар мінського процесу Р. Безсмертний не бачить вирішення конфлікту на Сході України в найближчі півтора року. Про це він заявив в інтерв'ю «Цензор.нет».

«Мені важко говорити про позитивні речі. Коли я дивлюся на перспективи цього процесу, можу сказати, що найближчі півтора року ми перебуватимемо в складній та непродуктивній дискусії», – зазначив Р. Безсмертний. Водночас, на його думку, необхідно зосередитися на внутрішніх питаннях: зміцнювати обороноздатність держави, політичну єдність і робити все можливе, щоб країна змінювалася. «Що стосується зовнішньополітичного напрямку, його треба всіма силами тримати хоча б у таких рамках, які є сьогодні. Я маю на увазі лінію від санкцій відносин Київ – Вашингтон, Київ – Берлін, Київ – Париж. Потім вибудовувати Київ – Лондон, Київ – Пекін і т. д.», – вважає політик (*ФАКТУ.ІСТV.UA* (<http://fakty.ictv.ua/ua/index/read-news/id/1574754>). – 2016. – 8.02).

Представитель РФ в контактной группе по урегулированию ситуации на Донбассе Б. Грызлов заявил, что при необходимости в любой день прилетит в Минск на заседание контактной группы. «Еще на прошлом заседании контактной группы мы договорились, что наша работа продолжится в пятницу, 12 февраля», – рассказал Б. Грызлов ТАСС.

Он напомнил, что соответствующая дискуссия должна пройти в формате видеоконференции. «Однако российская сторона, разумеется, со своей стороны готова и к личным встречам. Если возникнет необходимость, я готов прилететь в Минск в любой день», – подчеркнул полпред РФ.

Б. Грызлов также традиционно для России напомнил о необходимости предоставления Донбассу особого статуса.

«Для проведения конституционной реформы в части выполнения минских соглашений Киеву следует закрепить законодательно особый статус Донбасса», – убежден постоянный член Совбеза РФ. Кроме того, он заявил, что эти изменения должны быть согласованы с Донбассом в «минском формате» на заседании контактной группы.

Напомним, ранее Б. Грызлов заявлял, что голосование по Конституции Украины должно быть жестко увязано с принятием поправок в закон о придании особого статуса Донбассу (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2016. – 8.02).

Правительство Нидерландов намерено учитывать итоги референдума по Соглашению об ассоциации Украины с ЕС, который пройдет 6 апреля. Об этом заявил министр иностранных дел Нидерландов Б. Кундерс, сообщает Reuters (<http://korrespondent.net/world/worldabus/3625902-hollandyia-dopuskaet-otkaz-ot-assotsyatsyy-ukrayna-es>).

«Закон о референдуме говорит, что правительство должно пересмотреть (решение. – Прим. ред.), если будет негативный результат. Я не собираюсь ничего говорить о результате, но тогда мы будем решать, что делать», – сказал Б. Кундерс.

Он также добавил, что будет призывать голландцев поддержать Соглашение об ассоциации Украины с ЕС. При этом отметил, что Соглашение с Украиной не будет первым шагом на ее вступлении в Евросоюз.

Референдум в Нидерландах не имеет обязательной силы, однако большинство голландских партий заявили, что будут уважать выбор избирателей. Голосование против ассоциации Украины находит поддержку среди евроскептиков в Нидерландах.

Напомним, согласно соцопросам, подавляющее большинство нидерландцев выступает против ратификации их страной Соглашения об ассоциации ЕС с Украиной. Свыше 50 % уверены в том, что они проголосуют против на референдуме, еще 25 % настроены «скорее отвергнуть» это Соглашение (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>)). – 2016. – 7.02).

Украина и НАТО в ближайшее время достигнут договоренности о сотрудничестве в сфере создания сил спецопераций. Об этом сообщил и. о. главы миссии Украины при НАТО Е. Божок (<http://korrespondent.net/ukraine/3625940-nato-pomozhet-ukrayne-sozdat-syly-spetsoperatsiyi>).

«В ближайшее время – я не хотел бы забежать вперед, но вы увидите конкретные результаты и конкретные договоренности (относительно создания сил спецопераций), которые мы заключим с альянсом по результатам встреч Президента Украины здесь, в штаб-квартире НАТО, а также в штабе командующего вооруженными силами НАТО в Европе в Монси, которые прошли в декабре прошлого года», – сказал он.

По его словам, документ будет подписан в ближайшие недели в Украине. «Это будут договоренности о сотрудничестве Украины и НАТО в сфере создания сил спецопераций, которые будут определять ряд конкретных направлений, где мы получим консультативную, учебную и материально-техническую помощь НАТО», – отметил он. По словам Е. Божко, взаимодействие НАТО и Украины в этой сфере будет «охватывать очень широкий спектр вопросов, начиная от доктринальной базы и заканчивая

конкретної підготовкою і оснащенням конкретних бойців».

Крім того, по його словам, Україна і союзники по Альянсу також в найближче время досягнуть договоренностей о началі проекту допомоги НАТО в відновленні ВМС.

Напомним, в декабрі Україна і НАТО підписали «дорожню карту» оборонно-технічного співробітництва (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 7.02).

А. Абромавичус заявив, що не намерен займатися політикою. Об этом министр, который подал в отставку с поста главы Минэкономразвития, передает ТСН (<http://glavcom.ua/news/360176.html>).

«Политикой заниматься я не буду, я не политик, я пришел как технократ-министр прямо из частного бизнеса и я хотел многое сделать. Мы только на полпути», – сказал он.

При этом А. Абромавичус развеял слухи о том, что якобы планирует участвовать в каком-то политическом проекте главы Одесской ОГА М. Саакашвили. «Я встречался со многими, и с послами, и с бизнес-сообществом, и т. д. От М. Саакашвили никаких предложений не поступало», – отметил министр. Он также напомнил, что М. Саакашвили был назначен министром руководителем совета по реформе госпредприятий еще до назначения губернатором. «То есть наша совместная деятельность по госкомпаниях продолжается уже много месяцев», – сказал он.

А. Абромавичус также заявил, что не уедет из Украины. По его словам, в своей родной стране – Литве – он не живет с 17 лет, и последние 7 лет живет именно в Украине, которую не собирается покидать. «Я не приехал откуда-то, когда мне предложили эту должность (министра). Я живу здесь уже семь лет, мои дети родились здесь, моя жена здесь родилась. Здесь есть комфортные условия для жизни», – сказал А. Абромавичус (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2016. – 8.02).

Вісімдесят чотири депутати обласних рад із 377 тих, хто прийшов від партії «Блок П. Порошенка “Солідарність”» є колишніми членами Партії регіонів. Це становить ледь не чверть (22 %) президентського депутатського корпусу в регіонах, пише у статті для ДТ.УА О. Бондар.

Крім того, 17 народних депутатів із 139 від БПП – також вихідці із ПР, зазначає він.

Автор спирається в підрахунках на інформацію з 20 областей, адже дані щодо Донецької та Луганської областей відсутні, а ще в трьох областях – Львівській, Івано-Франківській та Волинській – «колишніх “регіоналів” у списках БПП не виявлено». «Якщо спробувати позначити точки найщільнішого співробітництва нової влади з представниками старої, то п’ятірку лідерів очолили Дніпропетровська та Одеська області, де половина депутатів БПП в облрадах – колишні регіонали: 7 із 14 і 11 із 22 депутатів

відповідно», – ідеться у статті.

«За станом на кінець січня поточного року до керівництва міських, районних і обласних рад обрано 260 депутатів від БПП. З них 55 (21 %) – колишні “регіонали”, які пройшли під прапором президентського блоку. Це означає, що сьогодні кожний п’ятий місцевий керівник від БПП – екс-“регіонал”», – пише О. Бондар (*Волинські Новини* (<http://www.volynnews.com/news/party/mayzhe-chvert-kolyshnikh-rehionaliv-teper-deputaty-vid-bpp>). – 2016. – 8.02).

Якщо б вибори до Верховної Ради відбувалися в січні 2016 р., то до парламенту потрапили б сім партій, говорять дані опитування Соціологічної групи «Рейтинг».

За даними опитування, п’ятивідсотковий бар’єр подолали б Блок П. Порошенка «Солідарність» (16,3 %), Опозиційний блок (13,8 %), «Самопоміч» (13,5 %), «Батьківщина» (12,9 %), «Свобода» (8,3 %), Радикальна партія (6,5 %) і УКРОП (5,2 %).

Також значні шанси на проходження в парламент є у партії «Громадянська позиція» (3,8 %). Більше 2 % підтримали б партію «Відродження», «Наш край», «Правий сектор» та «Народний контроль». Порівняно з жовтнем 2015 р. знизилися рейтинги Блоку П. Порошенка й «Батьківщини». Зросла підтримка партій «Самопоміч» і «Свобода» (*ZN.UA* (http://dt.ua/POLITICS/rejting-neisnuyuchoyi-partiyi-saakashvili-perevischiv-10-198772_.html). – 2016. – 4.02).

ЕКОНОМІКА

НБУ об’язав банки ускорити докапіталізацію.

Национальный банк Украины ускорил график увеличения минимального капитала банков. Об этом говорится в постановлении правления НБУ № 58, сообщает пресс-служба регулятора.

Минимальный размер уставного капитала на момент государственной регистрации банка не может быть меньше, чем 500 млн грн.

Для уже работающих банков, уставный капитал которых не отвечает этому требованию, НБУ разработал график постепенного приведения его размера в соответствии с требованиями.

Теперь банки должны привести его к размеру, не менее чем: 120 млн грн – до 17 июня 2016 г.; 300 млн грн – до 11 января 2017 г.; 400 млн грн – до 11 января 2018 г.; 450 млн грн – до 11 января 2019 г.; 500 млн грн – до 11 июля 2024 г.

По мнению регулятора, это позволит повысить их финансовую устойчивость, способность противостоять рискам.

Также увеличение капитала позволит начать восстановление кредитования экономики.

Постановление вступает в силу на следующий день после его официального опубликования.

Согласно законодательству, уставный капитал банков должен быть не менее, чем 120 млн грн до 17 июня 2016 г. и постепенно увеличен до уровня 500 млн грн до 11 июля 2024 г. (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2016. – 5.02).

В. Гонtareва заявила, что гордится достижениями НБУ.

Она также подчеркнула, что сейчас все валюты в мире переживают девальвацию по отношению к доллару.

Глава Нацбанка Украины В. Гонtareва заявила в Верховной Раде, что довольна работой своей команды. «Когда мы стартовали здесь, у нас был дефицит платежного баланса минус 16,5 млрд», – отметила она, добавив, что был достигнут практически нулевой показатель (<http://korrespondent.net/ukraine/3625344-hontareva-zaiavyla-hto-hordytsia-dostyzhenyiamy-nbu>).

Кроме того, по словам В. Гонtareвой, ей удалось свести к нулю дефицит платежного баланса НАК «Нефтегаза», который составлял 100 млрд грн. «У нас расширена банковская система, мы ввели инфляционное таргетирование, и я хочу вам сказать об инфляции 12 %. Я горжусь своей командой Национального банка», – подытожила глава НБУ.

Ранее В. Гонtareва озвучила новую причину обвала гривни. По ее словам, положение украинской валюты, кроме прочего, обусловлено политической нестабильностью (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 5.02).

Украинцы переходят на «безнал», отмечают в НБУ.

Доля безналичных платежей с использованием платежных карт в Украине увеличилась на 6,2 % и составила 384,8 млрд грн (31,2 % от общего объема операций по платежным картам). Такие данные сообщает Национальный банк Украины, информирует [eizvestia.com](http://news.eizvestia.com) (<http://news.eizvestia.com/news-finance/full/367-ukraincy-perehodyat-na-beznaval-nbu>).

По количеству операций доля безналичных расчетов возросла на 9,6 % и составила 1,287 млрд операций (65,5 % от общего количества операций по платежным картам).

Общее количество активных бесконтактных платежных карт за год возросло на 0,4 млн штук (33,1 %) и составило 1,5 млн штук, торговых платежных терминалов, обслуживающих такие карты – на 22,2 тыс. штук (33,6 %) – до 88,2 тыс. штук.

Держатели платежных карт совершали львиную долю операций в Украине (98,1 %).

При этом возросло количество предприятий торговли и сферы услуг,

которые предоставляют возможность безналичных расчетов. За прошлый год их количество возросло на 6,3 % (на 7,76 тыс.) и составило 131,264 тыс.

Наивысшие показатели по количеству платежных карт, банкоматов и платежных терминалов демонстрируют: Киев, Днепропетровская и Харьковская области.

На 1 января этого года в Украине работало 98 банков-членов карточных платежных систем (*Экономические известия* (<http://news.eizvestia.com>). – 2016. – 8.02).

Национальный банк Украины исключил из Реестра платежных систем, систем расчетов, участников этих систем и операторов услуг платежной инфраструктуры внутригосударственную платежную систему 24nonStop. Об этом сообщили в пресс-службе регулятора, информирует [eizvestia.com](http://news.eizvestia.com) (<http://news.eizvestia.com/news-finance/full/654-nacbank-isklyuchil-iz-reestra-platezhnyh-sistem-24nonstop>).

Согласно сообщению, это решение было принято в связи с неисполнением решения Комитета по вопросам надзора и регулирования деятельности банков, надзора (оверсайта) платежных систем о прекращении перевода средств во внутригосударственной платежной системе 24nonStop.

В НБУ проинформировали также, что в связи с принятием решения об исключении платежной системы 24nonStop из реестра, отменяется регистрация участников этой системы: «Триолан.Мани», НСП, Финансовая компания «Феникс», Европейская платежная система, Финансовая компания «Елаенс», «Укрфинстандарт», Финансовая компания «Вап-Капитал», Финансовая компания «Вм-фактор», Первая украинская платежная система (*Экономические известия* (<http://news.eizvestia.com>). – 2016. – 5.02).

Обсяг реалізованої промпродукції збільшився в 2015 р. на 25,5 %.

За даними Держстатистики, обсяг реалізованої промпродукції у січні – грудні 2015 р. становив 1 трлн 500,5 млрд грн проти 1 трлн 195,6 млрд грн за аналогічний період 2014 р. Про це повідомляє УНН з посиланням на Держстатистики.

Зокрема, обсяг реалізованої промпродукції добувної промисловості та розроблення кар'єрів збільшився у 2015 р. на 18,3 % – до 181 млрд 783,8 млн грн проти 153 млрд 658,8 млн грн у 2014 р. Водночас обсяг реалізованої промпродукції переробної промисловості збільшився у 2015 р. на 25,6 % – до 1 трлн 16,7 млрд грн проти 809,5 млрд грн.

Нагадаємо, протягом січня – грудня 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014 р. обсяг виробництва продукції промисловості зменшився на 13,4 %.

Як повідомляв УНН, транзит українських товарів до інших країн через територію Росії у 2015 р. становив 4,5 % загального експорту України (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 5.02).

Україні за підсумками 2015 р. вдалося виробити 4 млн т соняшникової олії, а також зберегти лідерські позиції в експортних поставках. Про це з посиланням на «Укроліяпром», пише Agroportal.ua.

Зокрема, експорт оцінюється в 3,9 млн т – це становить 57 % світової торгівлі соняшниковою олією.

Як зазначають в асоціації, галузь залишається інвестиційно привабливою. Потужності з переробки олійних ростуть і становлять на кінець 2015 р. 16,5 млн т, що дає змогу переробляти весь вирощений в Україні врожай.

Довідка. Українська соняшникова олія експортується в 120 країн світу. На світових ринках основними споживачами її є країни Азії, ЄС, Близького Сходу, Африки і СНД (*Agravery* (<http://agravery.com>). – 2016. – 8.02).

Директор з розвитку бізнесу НАК «Нафтогаз України» Ю. Вітренко на своїй сторінці у Facebook повідомив, що компанія очікує рішення Стокгольмського арбітражу щодо поданого позову проти «Газпрому» щодо перегляду контракту на транзит російського газу через Україну в наступному році, передає УНН.

Як зазначив Ю. Вітренко, російська енергетична компанія «Газпром» блокує віртуальний реверс блакитного палива між газотранспортними операторами України та Словаччини, Румунії, Угорщини та Польщі.

«“Газпром” наполегливо блокує віртуальний реверс, відмовляючись надавати нам так звані пари шипер кодів. Іншими словами, відмовляється надавати нам необхідну інформацію для переходу на європейські правила відносин між газотранспортними операторами України та Словаччини, Румунії, Угорщини та Польщі», – ідеться в повідомленні.

За словами Ю. Вітренко, НАК «Нафтогаз України» вже подала позов проти російської енергетичної компанії «Газпром» до Стокгольмського арбітражу, а також паралельно наполягає на проведенні переговорів з цього питання із залученням Єврокомісії. Водночас рішення поданого позову до Стокгольмського арбітражу НАК «Нафтогаз України» очікує в наступному році.

Як повідомляв УНН, сьогодні в НАК «Нафтогаз України» відбулося засідання наглядової ради ПАТ «Укрнафта». Згідно з порядком денним, під час засідання було проведено зміни в складі правління товариства (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 5.02).

Китайці виплатять 7 млн дол. за позовом Державної продовольчо-зернової корпорації України.

Суд стягнув із Sonders Trading K/S Co., Limited 6,9 млн дол. на користь ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України». Про це йдеться в

рішенні Господарського суду Києва від 18 січня.

1 листопада 2013 р. Державна продовольчо-зернова корпорація уклала договір з Neslot Limited про продаж кормової кукурудзи. У січні 2014 р. ДПЗКУ поставила компанії кукурудзи на 5,3 млн дол.

7 березня 2014 р. ДПЗКУ, Neslot Limited і Sonders Trading K/S Co., Limited уклали угоду, за якою платником за товар визначено Sonders Trading K/S Co., Limited. Однак з тих пір оплата так і не надійшла і ДПЗКУ подала позов до суду. Держкорпорація також вимагає стягнення 1,62 млн збитків.

У березні 2014 р. був підписаний другий, вже тристоронній договір, згідно з яким оплатити вказаний товар повинна була Sonders Trading K/S Co., Limited.

Судом встановлено, що в цілому ДПЗКУ було поставлено 26,9 тис. т кукурудзи на 5,299 млн дол. Однак китайською стороною товар оплачений так і не був (*Agravery (<http://agravery.com>)*). – 2016. – 8.02).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ

СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

По оценке Национального банка снижение ВВП в 2015 г. составило 10,5 %. Об этом говорится в презентации к Инфляционному отчету.

Номинальный ВВП за 2015 г. составил 1,937 трлн грн.

Нацбанк отмечает неожиданный рост строительства в декабре – на 10,4 %. Также улучшились деловые ожидания.

Среди негативных факторов регулятор отмечает сокращение экспортных поступлений, снижение мировых цен на сырье, торговые ограничения с РФ, девальвацию валют стран – торговых партнеров и усиление политической неопределенности.

В 2016 г. НБУ прогнозирует рост ВВП на 1,1 %. Золотовалютные резервы должны увеличиться до 19,6 млрд дол. с 13,3 млрд.

Также НБУ ухудшил прогноз дефицита текущего счета платежного баланса в 2016 г. (*Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>)*). – 2016. – 8.02).

Национальный банк ухудшил прогноз дефицита текущего счета платежного баланса в 2016 г. Главные причины – это ухудшение торговых отношений с Россией и снижение мировых цен на сырье. Об этом говорится в презентации к Инфляционному отчету.

Также НБУ в два раза ухудшил оценку потерь от ограничения экспорта украинских товаров в РФ. По новому прогнозу Украина потеряет до 0,6 млрд дол. Потери в результате ограничения транзита украинских товаров через Россию составят 0,5 млрд дол.

Дефицит текущего счета в 2016 г. составит 2,5 млрд дол. Ранее

регулятор оценивал дефицит в 1,2 млрд дол.

В 2015 г. впервые за пять лет платежный баланс был сведен с профицитом (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2016. – 8.02).

Инфляция в Украине в январе 2016 г. ускорилась до 0,9 % с 0,7 в декабре прошлого года, сообщила Госслужба статистики (<http://korrespondent.net/ukraine/3626486-tseny-v-ukrayne-prodolzhavit-rasty>).

Согласно ее данным, в годовом измерении рост потребительских цен замедлился до 40,3 % с 43,3 за 2015 г.

В 2016 г. правительство и НБУ прогнозируют инфляцию в 12 %.

Инфляция в Украине в 2015 г. возросла до 43,3 % с 24,9 в 2014 г. и 0,5 % – в 2013 г. (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 8.02).

В Украине за минувшую неделю (31 января – 6 февраля), возросли отпускные цены на муку, в среднем на 50 грн/т. Главной причиной роста стало удорожание помольной партии (http://news.eizvestia.com/news_economy/full/141-v-ukraine-vyrosli-ceny-na-muku).

Цены находятся в диапазоне на муку высшего сорта: 5550–5950 грн/т, информирует [eizvestia.com](http://news.eizvestia.com).

Отраслевые агентства сообщают, что сокращение производства пшеничной муки промышленными перерабатывающими предприятиями по итогам 2015 г. составило 16 %, или на 380 тыс. т до 2,015 млн т. Сокращение производства связано с падением спроса на муку на внутреннем рынке со стороны непосредственно домохозяйств, а со стороны промпереработки значительно сократился выпуск мучных кондитерских и хлебобулочных изделий. Несмотря на то, что в декабре 2015 г. сократился экспорт муки на 9 % по сравнению с декабрем 2014 г., в целом за первую половину текущего маркетингового года экспорт возрос на 35 % до 180 тыс. т по сравнению с аналогичным периодом предыдущего маркетингового года. В 2014/2015 маркетинговом году экспорт мукомольной продукции составил 258 тыс. т (*Экономические известия* (<http://news.eizvestia.com>). – 2016. – 6.02).

У 2015 р. по всій країні, а особливо у столиці, спостерігалось зниження цін на житло. Однак уже у другій половині року зниження сповільнилося і наразі можна говорити про стабілізацію. Таку думку в коментарі УНН висловив експерт з питань нерухомості А. Пилипчук.

На думку експерта, середній показник зниження вартості квадратних метрів становив 15 % протягом року. Найбільше зниження цін спостерігалось у столиці.

«Ці 15 % також нерівномірно розподілилися протягом року, перша

половина року – зниження десь 10 %, друга – десь 5 %. Це каже про те, що ми спостерігаємо зменшення швидкості уповільнення зниження вартості житла і на підставі цього можна прогнозувати, що у 2016 р. ми очікуємо зупинення цього зниження. 2016 р. ми починаємо називати роком стабільності. Ми вважаємо, що це буде рік стабілізації на ринку нерухомості, тобто ціни на наш погляд повинні призупинитися», – вважає А. Пилипчук.

На його думку, друга половина минулого року показала зростання активності на ринку житлової нерухомості – порівняно з першою половиною 2015 р. активність зросла десь на 20–30 %. А. Пилипчук зауважив, що зростання активності уповільнить зниження вартості та у подальшому, але водночас він не прогнозує істотного зростання вартості житла (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 5.02).

«Укрзалізниця» завысила расходы ради повышения тарифов, отмечается в СМИ.

Финплан показывает, что госкомпания в ряде случаев необоснованно завышает запланированные на 2016 г. расходы (<http://korrespondent.net/business/3625358-ukrzalyznytsia-zavysyla-raskhody-rady-povysheniya-taryfov-smu>).

«Укрзалізниця» пытается ввести в заблуждение Кабинет Министров, завышав плановые расходы на 2016 г. на 5–6 млрд грн. Об этом пишет «Зеркало недели».

«Финплан показывает, что госкомпания в ряде случаев необоснованно завышает запланированные на 2016 г. расходы. Госмонополист пытается завысить себестоимость грузовых перевозок и оправдать повышение тарифов», – пишет издание.

По оценкам участников рынка перевозок и независимых экспертов, финаплан «Укрзалізниці», к примеру, не учитывает фактическое снижение цен на металлопродукцию и энергоносители. Госпредприятие запланировало потратить в текущем году 70 млрд 260 млн грн, хотя его реальные расходы значительно ниже.

«В себестоимость (услуг УЗ) можно запихнуть все, что угодно... Сначала мы должны разобраться, каким образом идут закупки, а потом только поднимать вопрос, может ли быть повышение тарифов», – цитирует издание президента Украинской зерновой ассоциации В. Клименко.

На закупках металлопродукции «Укрзалізниця» может сократить расходы на 1,5–1,8 млрд грн, а расходы на дизель завышены более чем на 2 млрд грн. Аналогичная ситуация и с электроэнергией – нет никаких оснований ожидать в текущем году индексации тарифов на электроэнергию на 35 %.

По словам независимого эксперта по вопросам энергетики В. Землянского, такое планирование своих расходов является неадекватным для государственного предприятия. Неоднозначным называет намерения Укрзалізниці и руководитель аналитического отдела Concorde Capital

А. Паращий (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 5.02).

У 2015 р. обсяги постачання антрацитового вугілля із Росії в Україну зменшилися на 70 % – на 1,4 млн т до 628 тис. т, порівняно з 2014 р. Про це сьогодні повідомив міністр енергетики та вугільної промисловості В. Демчишин під час оприлюднення звіту про результати роботи Міненерговугілля у 2015 р. та програми дій міністерства на 2016 р., передає кореспондент УНН.

«Важливим досягненням України у 2015 р. є зменшення постачання обсягів антрациту із Росії та збільшення поставок із ПАР. Об'єми з Росії зменшилися із 2 млн т у 2014 р. до 628 тис. т у 2015 р. Водночас поставки із ПАР зросли з 376 тис. т у 2014 р. до 897 тис. т у 2015 р.», – сказав він.

Нагадаємо, станом на 2 лютого 2016 р. порівняно з 29 січнем 2016 р., запаси вугілля на складах теплових електростанцій енергогенеруючих компаній України збільшилися на 1,7 % (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 5.02).

Shell может продать украинские активы из-за нефтяного кризиса.

Компания будет продавать сети в Восточной и Центральной Европе, которые не приносят прибыль, считают эксперты (<http://korrespondent.net/business/companies/3625489-Shell-mozhet-prodat-ukraynskye-aktyvy-uz-za-neftianoho-kryzysa>).

Англо-голландская нефтегазовая компания Royal Dutch Shell, прибыль которой упала в восемь раз из-за обвала цен на нефть, может отказаться от непрофильных активов и выставить свои сети на продажу. Такого мнения придерживаются эксперты энергетического рынка.

«Сейчас в связи с кризисом на нефтяном рынке компании избавляются от своих непрофильных активов и Shell здесь не исключение. Скорее всего компания также будет продавать те сети в Восточной и Центральной Европе которые не приносят прибыль», – считает А. Сиренко, аналитик компании Уресо.

Директор консалтинговой компании «A95» С. Куюн также прогнозирует дальнейшую распродажу активов Shell. «Я не исключаю, что Shell будет продавать свои активы, поскольку эта компания как раз славится быстрыми решениями о продаже своего имущества. Поэтому если содержать сеть будет невыгодно, я думаю, они довольно быстро распрощаются с убыточными активами», – отметил он.

Как сообщалось, бренд Shell опубликовал заявление о сокращении прибыли компании за 2015 г. в 7,6 раза по сравнению с 2014 г., которая составила 1,94 млрд дол. Ухудшение показателей компания также объясняет продажей некоторых активов, проблемами безопасности в Нигерии, а также истечением срока действия лицензий в Абу-Даби и Малайзии (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 5.02).

